B
WF
UW
5647

WYDAWNICTWA MINISTERSTWA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ.
SEKCJA OCHRONY PRACY.

Inż. FRANCISZEK SOKAL
Główny Inspektor Pracy.

KOMISJA PRACY
KONFERENCJI POKOJOWEJ W PARYŻU
1919 R.

SPRAWOZDANIE DELEGATA MINISTERSTWA PRACY
I OPIEKI SPOŁECZNEJ.

WARSZAWA.
NAKŁADEM MINISTERSTWA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ.
1920.

http://rcin.org.pl/ifis

http://rcin.org.pl/ifis

WYDAWNICTWA MINISTERSTWA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ.
SEKCJA OCHRONY PRACY.

Inż. FRANCISZEK SOKAL
Główny Inspektor Pracy.

KOMISJA PRACY
KONFERENCJI POKOJOWEJ W PARYŻU
1919 R.

SPRAWOZDANIE DELEGATA MINISTERSTWA PRACY
I OPIEKI SPOŁECZNEJ.

H-124019

WARSZAWA.
NAKŁADEM MINISTERSTWA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ.
1920.

http://rcin.org.pl/ifis
ZAKŁ. SOC. I HIST. № 1021

INSTYTUT FILOZOFICZNY
U. W.
BIBLIOTEKA

5647

H- 204019

Drukarnia i Litografja p. f. „Jan Cotty“ w Warszawie, Kapucyńska 7.

http://rcin.org.pl/ifis

ZBF
104

I.

KONFERENCJA POKOJOWA W PARYŻU 1919 R.

http://rcin.org.pl/ifis

http://rcin.org.pl/ifis

I.

KONFERENCJA POKOJOWA W PARYŻU. — ZARYS HISTORYCZNY MIĘDZYNARODOWEGO USTAWODAWSTWA PRACY. — KOMISJA PRACY W PARYŻU. — STOSUNEK POLSKI DO MIĘDZYNARODOWEGO USTAWODAWSTWA PRACY.

Konferencja, która zebrała się w Paryżu w 1919 r. po przeszło czteroletniej wojnie, z udziałem przedstawicieli niemal wszystkich państw świata, stanęła wobec splotu tak licznych i zawiłych kwestji, że trzeba było wytworzenia specjalnej organizacji, aby temu jedynemu bodaj w dziejach zadaniu sprostać.

Stworzona zatym została t. zw. Konferencja Warunków Pokojowych, ciało potężne, składające się z 70 członków, reprezentujących wszystkie państwa „sprzymierzone i stowarzyszone", jak brzmi nazwa oficjalna, czyli wszystkie państwa, należące do koalicji. Państwa neutralne, a tym mniej państwa centralne, do udziału dopuszczone nie były, aby zgóry usunąć daleko sięgające przeciwieństwa i rozbieżności. Mimo to, jak wiadomo, i w tej grupie zaznaczyły się tak znaczne różnice interesów, że już i ta jednostronna Konferencja, stanowiąca tylko grupę w przyszłej Lidze Narodów, omało że nie została rozbita i z największym trudem dochodziła do postanowień.

W tych warunkach Konferencja Pokojowa nie zdobyła się na wielkie posunięcie, jakiego wymagało realizowanie

http://rcin.org.pl/ifis

14 punktów Wilsona i, utonąwszy w drobiazgowym rozplątywaniu niezliczonych kwestji narodowościowych, terytorjalnych, finansowych i gospodarczych, sprowadziła wszystkie mniej lub więcej kompromisowe rozwiązania do jednego mianownika, jakim jest traktat pokojowy z Niemcami.

Dzieło to historyczne świadczy o benedyktyńskiej pracy tych, którzy w Konferencji lub w komisjach udział brali, lecz nie nosi piętna potężnych idei, wiodących świat stary do nowego porządku rzeczy.

Ten ogólny rzut oka na całą Konferencję oświetla jednocześnie założenia i rezultaty prac podjętych w komisjach.

Między innemi komisjami Konferencji była i Komisja pracy.

Powołana natychmiast po ukonstytuowaniu, bo już 25-go stycznia 1919 r., pod nazwą „Commission de la législation internationale du travail“ miała mandat następujący:

Przeprowadzić z punktu widzenia międzynarodowego ankietę o warunkach pracy pracowników i zbadać, przy pomocy jakich międzynarodowych środków możnaby wszcząć akcję wspólną we wszystkich sprawach, dotyczących warunków pracy pracowników, oraz zaproponować formę całej instytucji, powołanej do prowadzenia i rozpatrywania wspomnianej ankiety we współdziałaniu z Ligą Narodów i pod jej kierownictwem.

Mandat niezbyt określony, który Komisja zrozumiała w ten sposób, iż opracowała projekt instytucji stałej, obowiązanej do przygotowania międzynarodowych umów pracy. Mimo jednak oderwanie od życia, Komisja czuła wyraźnie potrzebę uczynienia czegoś więcej. Z tego względu, przekraczając w pewnej mierze mandat otrzymany, przygotowała szereg t. zw. „clauses ouvrières“ i wniosła je na Konferencję. Zanim jednak rozpatrzymy prace Komisji, należy roz-

http://rcin.org.pl/ifis

patrzeć pokrótce te fazy, które ruch w kierunku wytworzenia międzynarodowego prawodawstwa ochrony pracy dotąd przechodził.

Pierwszą, nieudaną zresztą, próbą w tym kierunku było złożenie memorjału z propozycjami interwencji i reformy jeszcze w r. 1818 na Kongresie w Akwizgranie.

Autorem memorjału był znany pjoner ustawodawstwa ochronnego w Anglji — Robert OWEN. Po nim zwracał się do rządów krajów przemysłowych z podobnym apelem Daniel LEGRAND w latach 1853 — 1857. Prezydent Rady Związkowej, pułkownik FREY, również zastanawiał się nad możliwością unormowania jednolitej kwestji robotniczej we wszystkich krajach przemysłowych. Na jego wniosek Szwajcarja w kwietniu 1881 zapytała zainteresowane państwa o ich pogląd w tej mierze. Odpowiedzi jednak wypadły negatywnie.

Francja odpowiedziała między innemi:

„Rola Państwa nie podlega na interwenjowaniu w sprawach umów pomiędzy pracodawcą a pracownikiem i na ograniczeniu wolności pracy bez konieczności bezwzględnej i wyraźnej. Skoro więc Rząd jest nieskłonny do wejścia na tę drogę we Francji, tym mniej pragnąłby wiązać sobie ręce przez umowy międzynarodowe w tych sprawach". Jednakże tendencje do porozumienia się trwały i Kongres w Szwajcarji, naskutek starań Szwajcarskiego Związku robotniczego „Grütli", o kierunku socjalistycznym, był już przez Rząd Szwajcarski zwołany na wrzesień 1890, gdy niespodziewanie nastąpił reskrypt Wilhelma II do kanclerza niemieckiego, wzywający przedstawicieli państw na Międzynarodową Konferencję Pracy w Berlinie.

Kongres w Szwajcarji miał na porządku dziennym następujące sprawy:

1) zakaz pracy w niedzielę;

http://rcin.org.pl/ifis

2) ustalenie minimum wieku dzieci przy przyjmowaniu do pracy w fabrykach;
3) ustalenie długości dnia pracy dla robotników młodocianych;
4) zakaz pracy młodocianych i kobiet przy fabrykacjach szczególnie szkodliwych dla zdrowia lub niebezpiecznych;
5) ograniczenie pracy nocnej młodocianych i kobiet;
6) wykonanie przyjętych postanowień.

Konferencja Berlińska przyjęła całkowicie program Konferencji Szwajcarskiej. Trwała ona od 15 do 29 marca 1890 r. z udziałem przedstawicieli Niemiec, Austrji, Belgji, Danji, Hiszpanji, Francji, Wielkiej Brytanji, Włoch, Luksemburga, Holandji, Portugalji, Szwecji, Norwegji, Szwajcarji i składała się z dyplomatów, polityków i zwolenników ochronnego ustawodawstwa pracy.

Uchwały Konferencji ujęte zostały w formę dezyderatów, przyjętych bądź jednogłośnie, bądź większością głosów.

Ważniejsze uchwały dotyczą:

1) Ochrony pracy w kopalniach —
(Minimum wieku dzieci pracujących—14 lat, zakaz pracy kobiet przy robotach pod ziemią).
2) Odpoczynku niedzielnego —
(Jeden dzień odpoczynku na tydzień z ustaleniem, że dniem tym winna być niedziela)
3) Ochrona pracy dzieci —
(Minimum wieku dzieci pracujących — 12 lat, z ograniczeniem pracy do 6 godzin dla dzieci od 12—14 lat i wyłączeniem tej kategorji od prac w niedzielę, w nocy i w zakładach szkodliwych dla zdrowia).
4) Ochrona pracy młodocianych —
(Wyłączenie młodocianych 14—16 lat od pracy nocnej i niedzielnej, ograniczenie długości dnia

http://rcin.org.pl/ifis

pracy do 10 godzin z pewnemi wyjątkami. Wyłączenie od pracy w zakładach szkodliwych dla zdrowia. Ochrona pracy winna dotyczyć i młodocianych od 16—18 lat).

5) Ochrona pracy kobiet —

(Wyłączenie kobiet od pracy nocnej, ograniczenie długości dnia pracy do 11 godzin z pewnymi wyjątkami; wyłączenie od pracy w pewnych gałęziach przemysłu i w zakładach szkodliwych dla zdrowia; 4 tygodniowa przerwa w pracy dla kobiet po porodzie).

6) Nadzór nad wykonaniem postanowień, o ile zostaną przez Państwa przyjęte —

(Zaprowadzenie specjalnej służby nadzoru, składającej sprawozdania publikowane w jednolitej formie. Państwa wzajemnie komunikują sobie sprawozdania i ponawiają Konferencję dla omówienia skutków postanowień).

Praktycznych rezultatów Konferencji Berlińskiej nie było żadnych.

Szwajcarja powróciła zatym do swego planu zwołania Kongresu, który też zebrał się w Zurychu i trwał od 23-go do 28-go sierpnia 1897 r.

Skład członków był zgoła inny. Zjechali się przedstawiciele syndykatów, stowarzyszeń i grup, dążących do poprawy bytu robotniczego.

Reprezentowane były Niemcy, Anglja, Austrja, Węgry, Belgja, Hiszpanja, Francja, Włochy, Szwajcarja i Rosja (przez rosyjskich emigrantów).

Socjaliści tylko niektórych krajów brali udział. Francuscy socjaliści odmówili współdziałania z chrześcijańskimi demokratami: przybył jeden tylko z frakcji Guesde'a. Natomiast reprezento[illegible]ne było „Office du Travail", przyszłe francuskie Ministerstwo [illegible]

http://rcin.org.pl/ifis

Wniosek katolików belgijskich, dotyczący zakazu pracy kobiet w przemyśle, upadł dzięki głosom socjalistów. Jednomyślnie przyjęto wniosek utworzenia Międzynarodowego Urzędu Ochrony Pracy.

Rezultat Kongresu Zurychskiego był minimalny. Prawie równocześnie, bo od 20—30 września 1897, odbył się w Brukseli Międzynarodowy Kongres Ochrony Pracy w składzie bardziej oficjalnym, zorganizowany przez belgijskich katolików i liberałów. Ten kongres miał być niejako dalszym ciągiem Kongresu Berlińskiego i chciał zbadać zmiany w ustawodawstwie ochrony pracy w poszczególnych krajach od czasu uchwał berlińskich. Kongres ograniczył się do wysłuchania sprawozdań i uchwał nie powziął.

Sprawa międzynarodowego ustawodawstwa ochronnego, mimo nieznaczne rezultaty, jakie wydały pomienione kongresy, robiła jednak, acz powolnie, postępy praktyczne. Jeszcze w 1882 r. zawartą została pierwsza Konwencja francusko-belgijska w przedmiocie przekazywania bez kosztów oszczędności, składanych w kasach oszczędności belgijskich i francuskich. W nowym, przerobionym układzie, konwencja ta została zawarta w r. 1897.

Następnie w r. 1900, w związku z wystawą, odbył się w Paryżu Kongres Międzynarodowy Ochrony Pracy, którego rezultatem było utworzenie Międzynarodowego Stowarzyszenia Ochrony Pracy Pracowników.

Kongres paryski zajął się następującemi sprawami:

1) Ograniczeniami ustawodawczemi długości dnia roboczego,
2) Zakazem pracy nocnej,
3) Inspekcją pracy,
4) Międzynarodowym związkiem dla ochrony pracy pracowników.

Udział w Kongresie brały: Austrja, Belgja, Stany Zjedno-

http://rcin.org.pl/ifis

czone Ameryki Półn., Meksyk, Holandja, Rosja, wreszcie w imieniu Francji występował Millerand, minister, socjalista, który, stojąc na czele ministerstwa Handlu, zawiadywał tym samym sprawami ochrony pracy i ubezpieczeń społecznych.

Co do kierunku reprezentantów odpowiadał on prawicy Kongresu w Zurychu i lewicy Kongresu w Brukselli.

Przyjęto statut Stowarzyszenia Międzynarodowego Ochrony Pracy Pracowników według projektu Mahaim'a i postanowiono utworzyć Biuro Centralne w Bazylei. Stowarzyszenie miało posiadać sekcje autonomiczne, które też niebawem powstały w Niemczech, Austrji, Belgji, Francji, Holandji, Szwajcarji i na Węgrzech.

Od 1-go maja 1901 r. Urząd Międzynarodowy Pracy rozpoczął swą działalność pod dyrekcją prof. Stefana Bauera. Oprócz wydawania rocznego Biuletynu w językach niemieckim, francuskim i angielskim, Urząd zajął się gromadzeniem materjałów, dotyczących prawodawstwa robotniczego i udzielaniem informacji z tego zakresu.

Z pośród delegatów, biorących udział w Kongresie, wymienić wypada Renner'a, obecnego Prezydenta Austro-Niemiec, Henderson'a, obecnego leadera Labour Party, szwajcarskiego pułkownika Frey'a, pjonera ruchu międzynarodowego ustawodawstwa pracy, i prof. Mahaim'a z Liège — jedynego z uczestników Kongresu, który lat 19 później brał udział w Komisji pracy Konferencji pokojowej.

Stowarzyszenie Międzynarodowe Ochrony Pracy zwoływało w następstwie zebrania plenarne w 1901 r. (Bazyleja), 1902 r. (Kolonja), 1904 r. (Bazyleja), i w 1906 r. (Genewa). Prace Stowarzyszenia stawały się niewątpliwie wydatną pomocą w ustawodawczej działalności rządów zainteresowanych, lecz sprawy międzynarodowego ustawodawstwa nie były w stanie posuwać należycie naprzód. Prócz wspom-

http://rcin.org.pl/ifis

nianej Konwencji francusko-belgijskiej krokiem naprzód była Konwencja francusko-włoska z 1904 r. w przedmiocie przekazywania oszczędności (podobnie jak Konwencja francusko-belgijska), oraz, co ważniejsze, w przedmiocie wzajemnego zagwarantowania korzyści, płynących z ubezpieczeń społecznych dla pracowników włoskich, udających się do Francji i naodwrót. Szczególnie ważnym w tej Konwencji jest wprowadzenie umów, dotyczących ochrony pracy. Włoscy pracownicy we Francji korzystać mają z francuskiego prawa o ochronie dzieci, natomiast Włochy zobowiązują się zorganizować inspekcję pracy, która nadzorować będzie (art. 4 Konw.):

1) zakazu pracy nocnej,
2) wieku, w jakim pracownicy przyjmowani są do pracy w przemyśle,
3) długości dnia roboczego,
4) przestrzegania odpoczynku tygodniowego.

Rząd włoski zobowiązał się do wprowadzenia ograniczenia długości dnia pracy dla kobiet. Konwencja francusko-włoska stanowiła wzór dla szeregu konwencji i umów analogicznych: włosko-szwajcarskiej z 1904, niemiecko-włoskiej z 1904, niemiecko-austrjackiej z 1905, belgijsko-luksemburskiej z 1905 i 1906, niemiecko-luksemburskiej 1905 i niemiecko-belgijskiej z 1906, wreszcie francusko-belgijskiej i francusko-luksemburskiej — obu z r. 1906, a ostatnio francusko-angielskiej r. 1907. Konwencje i umowy dotyczyły wzajemności w traktowaniu pracowników obywateli jednej ze stron a zatrudnionych w państwie, stanowiącym drugą ze stron. Wzajemność dotyczyła, między innemi, odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki przy pracy.

W r. 1905 zbiera się na skutek starań Stowarzyszenia Międzynarodowego Ochrony Pracy t. zw. 1-szy Kongres

http://rcin.org.pl/ifis

w Bernie Szwajcarskim. Prócz Grecji, Rumunji i Serbji wszystkie państwa były na nim reprezentowane.

Na porządku dziennym były dwie sprawy:

1) stosowanie białego fosforu,

2) praca nocna kobiet.

Rząd Szwajcarski domagał się zakazu używania fosforu białego przy fabrykacji zapałek i zakazu pracy nocnej kobiet w ciągu 12 kolejnych godzin. Ustalono obie „zasady", lecz z pewnemi ograniczeniami.

Jednomyślności nie osiągnięto nawet co do zasad. Belgja, Anglja i Szwecja nie uważały bezwzględnego zakazu używania białego fosforu za konieczny, a co do zakazu pracy nocnej kobiet uchyliły się od akceptacji: Szwecja i Anglja.

2-gi Kongres w Bernie w 1906 r. wykazał niemożliwość przeprowadzenia międzynarodowej konwencji odnośnie do stosowania fosforu. Jednakże część państw (Niemcy, Danja, Francja, Włochy, Luksemburg, Holandja i Szwajcarja) zawarły konwencję oddzielną. Konwencja w przedmiocie zakazu pracy nocnej kobiet zyskała aprobatę Niemiec, Austro-Węgier, Belgji, Danji, Hiszpanji, Francji, Włoch, Luksemburga, Holandji, Portugalji, Szwajcarji; rownież Szwecja i Anglja, poprzednio przeciwne, konwencję podpisały.

W r. 1913 od 15 — 25 września odbyła się ostatnia Międzynarodowa Konferencja w Bernie, na której Niemcy, Austro-Węgry, Belgja, Hiszpanja, Francja, Anglja, Włochy, Norwegja, Holandja, Portugalja, Szwecja i Szwajcarja uchwaliły następujące zasady w przedmiocie:

1) zakazu pracy nocnej młodocianych (do lat 16), zatrudnionych w przemyśle (zakłady powyżej 10 robotników) — bezwzględnego do lat 14, ograniczonego do lat 16.

http://rcin.org.pl/ifis

2) maksimum długości dnia roboczego kobiet i młodocianych do 16 lat — 10 godzin z ograniczeniem [1]).

Jak nić, snuje się od pierwszej Międzynarodowej Konferencji idea utworzenia stałego ciała międzynarodowego dla spraw ochrony pracy. Komisja paryska, zgodnie zresztą ze swym mandatem, ideę tę pragnie zrealizować. Chodzi o utworzenie organu, posiadającego pewien wpływ na poszczególne rządy w zakresie ochrony pracy, a co zatym idzie i odpowiednią egzekutywę.

Zgodzono się na konstrukcję następującą:

Wszystkie państwa, należące do Ligi Narodów, tworzą przez swych przedstawicieli stałą Międzynarodową Konferencję Pracy, która odbywa posiedzenie raz do roku. Konferencja wyłania Radę Administracyjną, która powołuje dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy. Biuro mieści się przy Sekretarjacie Generalnym Ligi Narodów w Genewie i pozostaje w administracyjnej odeń zależności. Rada Administracyjna układa porządek dzienny Konferencji plenarnych, w porozumieniu z Rządami. O ile uchwały Konferencji doprowadzą do międzynarodowych konwencji, Rada Administracyjna ma obowiązek nadzorowania wykonania tych konwencji. Mianowicie, przepisuje ona wzór sprawozdań o środkach przedsięwziętych dla wprowadzenia w życie konwencji, bada otrzymane sprawozdania i, w razie skarg z powodu nieprzestrzegania przyjętych zobowiązań, wszczyna dochodzenie i może wydelegować

[1]) Podczas wojny rozważano sprawę międzynarodowego ustawodawstwa ochrony pracy na licznych kongresach, a mianowicie: w Leeds r. 1916 zjazd przedstawicieli syndykatów francuskich, angielskich, belgijskich i włoskich uchwalił żądania: wolności syndykatów, — ustalenia 14 lat, jako minimum wieku przyjęcia do pracy, zaprowadzenia soboty angielskiej, unormowania emigracji; konferencje międzynarodowe przy Urzędzie Pracy w Bazylei; w Bernie na zjeździe przedstawicieli Związków robotniczych państw Centralnych przyjęto uchwały z Leeds, z dodatkowemi żądaniami 8 godzinnego dnia pracy i 15 lat, jako minimum, wieku pracownika; w Buffalo w r. 1917, na kongresie Federation Labour, żądano 16 lat, jako minimum wieku, i 8 godzinnego dnia pracy; w Bernie 1919 r., na konferencji międzysyndykalnej 8-go lutego, ułożono znaną „charte du travail".

http://rcin.org.pl/ifis

komisję śledczą dla zbadania. Kompetencje plenarnej Konferencji są ściśle ograniczone: może ona uchwalać bądź „zalecenia“, bądź „projekty konwencji“. I jedna i druga forma uchwał wymaga $^2/_3$ głosów. Państwa poszczególne, po otrzymaniu „zalecenia“, obowiązują się przedsięwziąć odpowiednie środki dla wprowadzenia go w życie i zawiadamiają o tych srodkach Sekretarjat Generalny Ligi Narodów. Projekty Konwencji przedstawione być winny w każdym państwie władzom kompetentnym. Po uchwaleniu przez odpowiednie ciała następuje formalna ratyfikacja. Może jednak dane państwo projektu konwencji nie przyjąć i nie jest wówczas obowiązane do stosowania się do niej. Pewne państwa federacyjne (np. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej) mogą wszelki projekt konwencji uznać, jako „zalecenie“.

Jak widać z zakresu kompetencji Konferencji Międzynarodowej, jest on bardzo ograniczony. Udział wszystkich państw, wchodzących w skład Ligi Narodów, czyni wielce nieprawdopodobnym osiąganie większości $^2/_3$ głosów przy uchwałach w sprawach doniosłych. Dowodzi tego już dotychczasowa historja międzynarodowych kongresów pracy, mimo, że udział państw na poprzednich kongresach był szczupły i że nieeuropejskie państwa nie miały na nich zgoła swych przedstawicieli.

Inaczej będzie obecnie. Obowiązek należenia do Konferencji Międzynarodowej wszystkich państw, biorących udział w Lidze Narodów, otwiera szeroko wrota przedstawicielom państw egzotycznych, jak to widzieliśmy na Kongresie Pokojowym w Paryżu. Interesy gospodarcze i stan kwestji socjalnej są w tych krajach tak różne, że na reformy socjalne, powszechnie aprobowane w Europie, godzić się nie będą. Prócz wielkich przeszkód, jakie czekają Międzynarodową Konferencję wskutek ograniczenia jej kompetencji, cała jej

http://rcin.org.pl/ifis

budowa nastręcza i tę jeszcze trudność, że uzależnioną ona została znacznie od Ligi Narodów.

Bez Ligi Narodów bowiem nie ma oparcia ani Międzynarodowe Biuro Pracy, ani prowadzenie badań, delegowanie Komisji śledczych, rozstrzyganie spraw spornych przez Trybunał Sądowy Ligi Narodów, ani wreszcie stosowanie środków represyjnych względem państw, niedotrzymujących warunków konwencji.

Jednakże w istocie słusznym jest, że Międzynarodową Konferencję Pracy związano z Ligą Narodów. Tylko w miarę ustalania się Ligi i uzyskiwania przez nią odpowiedniego autorytetu rozwijać się może wpływ i znaczenie Konferencji. Wkraczamy na nową i jedyną drogę ogarniania szeregu dziedzin przez konwencje międzynarodowe, zamiast usiłowania porozumienia się tylko w jednej, a mianowicie w kwestji ustawodawstwa ochronnego. Bez umów i konwencji w wielu dziedzinach politycznych, finansowych, gospodarczych, wojskowych i t. p. nie da się doprowadzić do rezultatów realnych sprawy międzynarodowego ustawodawstwa pracy, jako ściśle związanej z pomienionemi kwestjami.

Dlatego też, mimo ograniczoną kompetencję Konferencji, powstanie jej stanowić może moment epokowy w rozwoju międzynarodowego ustawodawstwa pracy. Czy tak się stanie, przyszłość względnie niedaleka pokazać może, i pierwsza Konferencja w Waszyngtonie da niezawodnie pewne pod tym względem wskazówki. Konferencja odbędzie się w październiku w składzie przewidzianym przez Kongres, t. j. po 4 przedstawicieli od każdego państwa, wchodzącego w skład Ligi Narodów. Z tych 4 przedstawicieli, dwuch będzie delegatów rządu, a z pozostałych dwuch jeden będzie reprezentantem pracodawców, drugi zaś — pracowników.

Dyskusje nad składem Konferencji wykazały, że część członków Komisji jest raczej za udzieleniem delegatom rządu,

http://rcin.org.pl/ifis

pracodawców i pracowników po jednym miejscu; większość jednak uważała, że rząd, jako ten, który projekty konwencji wnosi do parlamentu, nie może być pozbawiony odpowiedniego wpływu przy uchwalaniu projektów i powinien posiadać dwa głosy.

Aczkolwiek istotnie o większości na Konferencji decydować będą głosy przedstawicieli rządów, jednakże trudno przypuścić, aby pomiędzy urzędowymi delegatami rozmaitych państw panowała zgodność, wystarczająca dla wytworzenia pewnej opinji rządowej. Przeciwnie, z góry należy przewidzieć, że jedni przedstawiciele rządów, prowadzących politykę społeczną bardziej radykalną, głosować będą raczej z delegatami pracowników, drudzy przedstawiciele rządów bardziej umiarkowanych przechylą się na stronę pracodawców.

Dla uchwał zatym obojętnym będzie, czy rządy otrzymają po jednym, czy też po dwuch urzędowych delegatów, nawet w wypadkach, gdy głosowanie wymaga $^2/_3$ głosów. Sytuacja powyższa powstaje wskutek zupełnej nowości, jaką statut Konferencji Pracy wprowadza. Jest nią prawo indywidualnego głosowania przedstawicieli poszczególnych państw. Było bowiem rzeczą oczywistą, że przy dwuch reprezentantach rządu i po jednym delegacie pracodawców, względnie pracowników, mogą być conajmniej dwie opinje, niepodobna zatym było, by państwa, jako całość, głosowały. Już na Komisji pracy w Paryżu bywały wypadki, że dwaj przedstawiciele jednego państwa głosowali różnie. Na konferencjach ogólnych ujawni się niewątpliwie w całej pełni tendencja do łączenia się głosów przedstawicieli pracowników, względnie pracodawców, wszystkich państw. Że skutki tego mogą być niezmiernie doniosłe, niema potrzeby uzasadniać.

Z pozostałych ważniejszych punktów organizacji nadmienić należy, że udział kobiet w Międzynarodowej Konferencji został zagwarantowany przez ustęp statutu, który przepisuje

http://rcin.org.pl/ifis

obecność conajmniej jednej kobiety, w charakterze doradcy fachowego, gdy sprawa na porządku dziennym dotyczy kobiet. Zaznaczyć należy, że w Komisji Paryskiej kobiety nie brały udziału. Wskutek tego szereg organizacji kobiecych zażądał prawa przedstawienia swych dezyderatów na jednym z posiedzeń, co też nastąpiło.

Pozostałe punkty statutu są omówione w sprawozdaniu urzędowym Komisji, które przy niniejszym w tłumaczeniu podaję w rozdziale drugim.

Pewne zmiany przedłożenia Komisji zostały dokonane przez Konferencję plenarną na posiedzeniach w dn. 11 kwietnia i 6 maja 1919 r. Całkowity tekst uchwalonej przez Konferencję organizacji międzynarodowej instytucji pracy oraz warunków robotniczych, zawarty w traktacie z Niemcami (część XIII Traktatu), podaję w oryginale francuskim i w tłumaczeniu polskim w rozdziale trzecim.

Stosunek Polski do tworzącej się międzynarodowej organizacji pracy zarysowuje się jasno. Mimo że Państwo Polskie odbudowywuje się dopiero, tendencja do popierania i przeprowadzania reform społecznych zaznaczyła się już dość wyraźnie, aby módz stwierdzić, że we wspólnej pracy wszystkich narodów nad międzynarodowym ustawodawstwem pracy Polacy wezmą czynny udział. Udział Polski w Lidze Narodów daje jej miejsce również i w Międzynarodowej Konferencji Pracy. Wkłada to na Polskę obowiązek ważny i trudny. O ile Państwo nasze zapewni sobie odpowiednią reprezentację z przedstawicieli Rządu, pracodawców i pracowników złożoną, która ze znajomością rzeczy i umiejętnie interesy narodu i postępującą naprzód ludzkość godnie zastępować potrafi, zdobędziemy autorytet niezbędny dla uzyskania należnego Polsce stanowiska na Konferencji.

Zważywszy, że w Radzie Administracyjnej Polska, być może, reprezentacji własnej nie otrzyma, tym bardziej ko-

http://rcin.org.pl/ifis

niecznym staje się uzyskanie należytego udziału w pracach na konferencjach ogólnych.

Przy tworzeniu się polskiego ustawodawstwa pracy musimy zgóry przewidzieć, że zastosujemy conajmniej, jako najdalej idące, normy w b. zaborze pruskim już istniejące, a w wielu wypadkach pójdziemy naprzód. Nie jest zatym dla naszego bytu gospodarczego rzeczą groźną, przeciwnie wysoce korzystną, oddziaływanie i na inne narody, by w ochronie pracy postępowały. Będzie ponadto dla Polski, która zawsze była tam, gdzie walczono o wolność i postęp, spełnieniem jej dziejowego posłannictwa, gdy przyczyni się do ustalenia rozwoju międzynarodowego ustawodawstwa ochrony pracy.

---

http://rcin.org.pl/ifis

http://rcin.org.pl/ifis

II.

SPRAWOZDANIE PRZEDSTAWIONE KONFERENCJI POKOJOWEJ (CONFERENCE DES PRELIMINAIRES DE PAIX) PRZEZ KOMISJĘ MIĘDZYNARODOWEGO USTAWODAWSTWA PRACY.

http://rcin.org.pl/ifis

http://rcin.org.pl/ifis

KONFERENCJA POKOJOWA.

Komisja Międzynarodowego Ustawodawstwa Pracy.

Zadania Komisji.

Komisja Międzynarodowego Ustawodawstwa Pracy powołana została przez Najwyższą Radę Sprzymierzonych 25-go stycznia 1919 r. z następującym mandatem:

„Powołana zostaje Komisja, w składzie po dwuch przedstawicieli od każdego z pięciu wielkich mocarstw i pięciu przedstawicieli, wybranych od innych mocarstw, reprezentowanych na Konferencji Pokojowej, dla przeprowadzenia ankiety warunków zatrudniania pracowników z punktu widzenia międzynarodowego. Komisja ma za zadanie zbadać środki międzynarodowe, których przedsięwzięcie jest konieczne dla zapewnienia wspólnej działalności w sprawach, dotyczących warunków zatrudnienia pracowników; Komisja ma ponadto zaprojektować formę instytucji stałej, któraby wspomnianą ankietę i badania nadal prowadziła we współdziałaniu z Ligą Narodów i pod jej kierownictwem".

Na zebraniu Mocarstw o interesach ograniczonych dnia 27 stycznia 1919 roku zleconym zostało Belgji wskazanie dwuch przedstawicieli do Komisji,

http://rcin.org.pl/ifis

zaś Kubie, Polsce i Republice Czesko-Słowackiej każdej po jednym przedstawicielu.

Po wyznaczeniu przez każde z zainteresowanych państw swych przedstawicieli, Komisja miała skład następujący:

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁN.

Skład Komisji.

E. N. Hurley—prezes Komisji transportów morskich (zastępowany przez *H. M. Robinson'a i J. T. Shotwell'a*, prof. Uniwersytetu Columbia).

Samuel Gompers—prezydent „American Federation of Labour".

WIELKA BRYTANJA.

Rt. Hon. G. N. Barnes, członek gabinetu Wojennego (zastępowany przez *H. B. Butler'a*, dyrektora w Ministerstwie Pracy).

Sir Malcolm Delevingne, K. C. B. podsekretarz Stanu, przydzielony do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Home Office).

FRANCJA.

Colliard — Minister Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (zastępowany przez *Artura Fontaine'a* — radcę stanu, dyrektora pracy).

Loucheur — Minister odbudowy przemysłu (zastępowany przez *Leona Jouhaux* — sekretarza jeneralnego Konferencji Jeneralnej Pracy).

http://rcin.org.pl/ifis

WŁOCHY.

Baron Mayor des Planches—Ambasador honorowy, Komisarz jeneralny emigracji.

Carbini—poseł, vice-prezes stałej Komisji Pracy.

JAPONJA.

Otchiai — poseł nadzwyczajny i upełnomocniony Minister J. C. M. Cesarza Japońskiego w Hadze.

Oka—b. dyrektor do spraw handlowych i przemysłowych w Ministerstwie Rolnictwa i Handlu.

BELGJA.

Vandervelde — Minister Sprawiedliwości, Minister Stanu (zastęp. przez *Lafontaine'a* — senatora).

Mahaim — profesor uniwersytetu w Liège, sekretarz belgijskiej Sekcji Międzynarodowego Stowarzyszenia prawnej ochrony pracowników.

KUBA.

De Bustamante—profesor Uniwersytetu w Hawannie (zastępowany przez *Rafaela Martinez Ortiz'a,* upełnomocnionego Ministra, i *G. de Blanck'a,* upełnomocnionego Ministra).

POLSKA.

Hr. Jan Żółtowski —członek Polskiego Komitetu Narodowego, następnie na jego miejsce *Stanisław Patek* — członek Najwyższego Sądu w Polsce

http://rcin.org.pl/ifis

(zastępowany przez *Franciszka Sokala,* Głównego Inspektora Pracy).

REPUBLIKA CZESKO-SŁOWACKA.

Beneš — Minister Spraw Zagranicznych (zastęp. przez *Rudolfa Broz'a*).

Skład biura.

Biuro Komisji ukonstytuowało się jak następuje:

Samuel Gompers — Prezes.

G. N. Barnes i *Colliard* — Wice-prezesi.

Artur Fontaine — Sekretarz Jeneralny.

H. B. Butler—Sekretarza Jeneralnego zastępca.

Sekretarze:

Di Palma Castiglione (Włochy).

Baron Capelle, zastęp. przez *hr. De Grunne* (Belgja).

Oyster (St. Zjedn. Ameryki Półn.).

Yoshisaka (Japonja).

http://rcin.org.pl/ifis

SPRAWOZDANIE

PRZEDSTAWIONE KONFERENCJI POKOJOWEJ PRZEZ KOMISJĘ MIĘDZYNARODOWEGO USTAWODAWSTWA PRACY.

Komisja odbyła 35 posiedzeń i zredagowała swe wnioski w dwuch częściach. Pierwsza stanowi projekt konwencji, przewidującej ukonstytuowanie stałego ciała dla międzynarodowego ustawodawstwa pracy (patrz Załącznik I). Konwencja opracowana na podstawie projektu wniesionego przez delegację brytańską była przedmiotem głębokich studjów. Część pierwsza niniejszego sprawozdania stanowi komentarz do tego projektu. Część druga wniosków Komisji przedstawiona jest w formie warunków (patrz Załącznik II), wyłuszczających zasadnicze oświadczenia w szeregu kwestji, posiadających dla świata pracującego doniosłe znaczenie. Z ducha komisji wynika, że oświadczenia te—uznane za konieczne już na pierwszych posiedzeniach delegacji — winny znaleźć się w Traktacie Pokojowym. Traktat ten bowiem ma nietylko zamknąć okres skończony wraz z wojną światową, lecz winien znamionować początek lepszej ery socjalnej i jutrzenkę nowej cywilizacji.

---

http://rcin.org.pl/ifis

CZĘŚĆ PIERWSZA.

CIAŁO STAŁE.

WSTĘP.

Podstawowa idea, na której opiera się projekt Konwencji polega na tym, że Liga Narodów nie położy faktycznie kresu wstrząśnieniom, od których świat cierpiał w przeszłości i nie usunie fermentu walki międzynarodowej, jeżeli nie znajdzie się środka, kojącego bolączki i niesprawiedliwości obecnego ustroju społecznego. Wnosząc projekt stworzenia stałego ciała, mającego na celu regulowanie warunków pracy w drodze międzynarodowego porozumienia, Komisja uznała, iż czyni rzecz nieodzowną dla osiągnięcia celu, zamierzonego przez Ligę Narodów. Myśli tej wyraz dano we wstępie, który określa cel i zakres działania organizacji.

ROZDZIAŁ I.

Rozdział pierwszy określa sposób działania nowej stałej organizacji. Ustanawia on przedewszystkim (art. I-szy), że żadne z państw nie może należeć do Ligi Narodów, jeżeli nie przyłączy się do tej organizacji: każde z państw, należące do Ligi Narodów, jest moralnie zobowiązane uznać zasady we „wstępie“ wyszczególnione, o ile istotnie zależy mu na obronie sprawiedliwości i ludzkości.

http://rcin.org.pl/ifis

Organizacja składa się z dwuch części:
1) Międzynarodowej Konferencji Pracy
2) Biura Pracy pod kontrolą Rady Administracyjnej.

I. Międzynarodowa Konferencja Pracy.

Konferencja ta zbierać się będzie conajmniej raz w roku i obejmuje przedstawicieli, mianowanych przez każdą z Wysokich Stron Kontraktujących (Hautes Parties Contractantes): dwuch będzie wskazanych bezpośrednio przez Rządy, dwuch pozostałych wybranych będzie w porozumieniu ze Stowarzyszeniami przemysłowemi pracodawców i robotników (art. 3-ci).

Każdy delegat głosować może niezależnie (art. 4-ty).

Komisja uznała, iż dlatego, aby Konferencja faktycznie mogła reprezentować świat pracy i zdobyć jego zaufanie, pracodawcy i robotnicy winni mieć możność wypowiadania swych opinji z całą swobodą i zupełną niezależnością i że jest koniecznym porzucenie zwyczajowego sposobu głosowania według jednostek narodowościowych. Zgodnie z powyższym pragnęła Komisja, by delegaci pracodawców i robotników mieli prawo przemawiania i głosowania — nie kierowani instrukcjami Rządu swego kraju.

Pewne różnice zdania zaznaczyły się w łonie Komisji co do liczby delegatów, którzy mają być wyznaczeni przez Rządy, oraz przez pracodawców i robotników. Delegacje francuska, amerykańska, włoska i kubańska mniemały, że każda z trzech grup winna mieć równą ilość głosów, sądziły one, że świat robotniczy nie będzie zaspokojony, o ile mieć będzie reprezentację, dopuszczającą możność zgrupowania połączonych głosów Rządu i pracodawców w stosunku dwuch przeciwko jednemu. Innymi słowy, przypuszczano, że projekt równa się przyznaniu państwom prawa „Veta“ w procedurze Konferencji, prawa, któreby wzbudziło wśród ro-

http://rcin.org.pl/ifis

botników taką nieufność, że wpływ konferencji zostałby na wstępie samym zachwiany. Ten punkt widzenia był zwalczany przez delegację brytańską, belgijską i inne: zwracały one uwagę, że Konferencja nie jest wyłącznie zgromadzeniem powołanym do wydawania uchwał. Skoro zaś ma ona przygotować projekty konwencji, które poszczególne Państwa winny następnie przedkładać swym Parlamentom do zatwierdzania, nieodzownym jest, by Rządy rozporządzały conajmniej równą liczbą głosów. W przeciwnym razie mogłoby się często zdarzać, że projekt Konwencji, przyjęty $^2/_3$ głosów na Konferencji, zostałby odrzucony przez Parlamenty poszczególnych krajów: działalność Konferencji stałaby się tedy bezskuteczną i zgromadzenie straciłoby niebawem cały swój wpływ i znaczenie.

Delegacja włoska, która podnosiła wspólnie z delegacją francuską znaczenie, jakie posiada reprezentacja świata robotniczego, otrzymała częściowe zadośćuczynienie, wypływające z zapatrywania, że Rządy, posiadając dwuch delegatów, znajdą szerszą możność dla zapewnienia tej reprezentancji.

Należy również zauważyć, iż nic nie stoi na przeszkodzie, aby doradcy fachowi (conseillers techniques), którzy mogą być wyznaczani dla każdej reformy omawianej, w razie danym zostali wybrani z pośród świata robotniczego.

II. Międzynarodowe Biuro Pracy.

Art. 6 — 13. Biuro to będzie ustanowione w mieście, w którym Liga Narodowa znajdzie swą siedzibę i stanowić będzie część organizacji administracyjnej tej Ligi. Biuro będzie pozostawało pod kierunkiem Rady, złożonej z 24 członków, której skład określony został w protokule dodatkowym do art. 7-go.

Podobnie jak Konferencja, również i Rada Administra-

http://rcin.org.pl/ifis

cyjna, składać się będzie z delegatów rządów, pracodawców i pracowników. Należeć do Rady będą przedstawiciele rządów w liczbie 12-tu, w tym 8 wyznaczonych przez państwa o wielkim znaczeniu przemysłowym, z pozostałych 12-tu członków — 6 będzie mianowanych przez delegatów robotniczych. Wyżej wzmiankowane art. 6 do 13-go przedstawiają szczegółowo cel i funkcjonowanie Biura.

ROZDZIAŁ II.

1. **Działanie** (art. 14 do 21-go).

Ta część projektu Konferencji zawiera artykuł podstawowy, a mianowicie art. 19, który omawia zobowiązania państw zainteresowanych co do przyjmowania i ratyfikowania projektów konwencji, uchwalonych przez Międzyn. Konferencję Pracy. Właściwy projekt brytański przewidywał, iż każdy projekt Konwencji, przyjęty przez $^2/_3$ głosów na Konferencji, winien być ratyfikowany przez każde z państw kontraktujących, w razie gdyby w przeciągu jednego roku, parlament każdego z krajów nie oświadczył się przeciwko temu projektowi.

Takie postanowienie nakładałoby na każde z państw obowiązek przedstawienia w przeciągu jednego roku swemu parlamentowi narodowemu każdego projektu konwencji, uchwalonego przez Konferencję bez względu na to, czy jego reprezentanci urzędowi głosowali za lub przeciwko projektowi.

Delegacja brytańska wychodziła z założenia, że, aczkolwiek nie przyszedł jeszcze czas, by można uczynić obowiązującymi dla poszczególnych państw uchwały istotnej organizacji dla międzynarodowego ustawodawstwa, nie jest jednakże nieracjonalnym żądać od rządów, aby uzyskały opinje swych parlamentów w sprawie wniosków uchwalonych $^2/_3$ głosów Konferencji.

http://rcin.org.pl/ifis

Z drugiej strony delegacje francuska i włoska wyraziły życzenie, by rządy zmuszone były do ratyfikowania konwencji, w ten sposób przyjętych, bez względu na to, czy ich parlament je przyjął, czy też odrzucił, jedynie z zastrzeżeniem prawa odwołania się do Rady Wykonawczej Ligi Narodów. Rada miałaby tytuł do uzyskania ponownej uchwały Konferencji; o ileby Konferencja potwierdziła swą poprzednią uchwałę, ta ostatnia byłaby ostateczną.

Inne delegacje, podzielając nadzieje wyrażone w pierwszej uchwale (załączonej przy końcu projektu Konwencji), iż Międzynarodowa Konferencja Pracy będzie z czasem mogła posiąść władzę istotnego Zgromadzenia Międzynarodowego Ustawodawczego, a to wraz z rozwojem ducha międzynarodowego, sądzą, że nie przyszedł jeszcze czas do rozważania podobnego rozwoju.

Gdyby już dzisiaj zdążać do odjęcia państwom znacznej części praw suwerenności w zakresie ustawodawstwa robotniczego, znaczna liczba państw stanowczo odmówiłaby podpisania niniejszej Konwencji, w razie zaś podpisania takowej, nie stosowałaby się do niej w następstwie, woląc raczej wycofać się z Ligi Narodów, niż narażać na niebezpieczeństwo narodową sytuację gospodarczą, wskutek obowiązku wypełniania uchwał, powziętych przez Międzynarodową Konferencję Pracy.

Dla tych względów Komisja postanowiła większością głosów uzależnić ratyfikowanie Konwencji od aprobaty tejże przez parlamenty krajowe (nationaux) lub inne władze kompetentne.

Delegacja amerykańska mimo to oświadczyła, że nie jest w możności przyjęcia zobowiązań, wypływających z projektu brytańskiego, ze względu na ograniczenia, jakie nakłada władzom wykonawczym i ustawodawczym konstytucja poszczególnych Stanów, a w szczególności konstytucja samych

http://rcin.org.pl/ifis

Stanów Zjednoczonych. Delegacja amerykańska zwraca uwagę, że rząd Stanów Zjednoczonych nie mógłby przyjąć obowiązku ratyfikowania Konwencji w sprawach, wkraczających w kompetencje 48-iu Stanów Unji, ponieważ Stany te, w większości swej, mogą same ustanawiać prawa, dotyczące pracy. Rząd nie byłby również mocen zagwarantować, że poszczególne Stany wykonywałyby je należycie, nawet gdyby uchwaliły prawa niezbędne dla zastosowania Konwencji; nadto był by rząd bezsilny, gdyby Sąd Najwyższy ogłosił ustawy te za sprzeczne z konstytucją. Delegacja nie może przeto powziąść zobowiązań, których nie ma prawa przyjmować i których niewykonanie uczyniłoby jej kraj podległy środkom egzekucyjnym, przewidzianym przez Konwencję.

Delegacja znalazła się wobec dylematu, który groził tym, że uniemożliwi istnienie wszelkiej, prawdziwie skutecznej, organizacji międzynarodowego ustawodawstwa pracy. Z jednej bowiem strony, ustawodawstwo to stało by się niezmiernie ograniczone, gdyby kraj o takim znaczeniu przemysłowym, jak Stany Zjednoczone, doń nie przystąpił. Z drugiej strony byłoby oczywistym, że zmiana postanowień prowadząca do zniesienia obowiązku stosowania przez poszczególne państwa uchwał Konferencji Międzynarodowej, a nawet przedstawiania takowych własnym parlamentom, sprowadziłaby pracę zgromadzenia do zwykłego uchwalania rezolucji i uniemożliwiła władzy wprowadzenie w życie reform społecznych, ustanowionych przez prawo.

Komisja poświęciła znaczną ilość czasu dla znalezienia sposobów rozwiązania tego dylematu i czuje się szczęśliwą, że może stwierdzić, iż rozwiązanie znalazła.

Art. 19 w redakcji obecnej stanowi rozwiązanie obmyślone przez Podkomisję, złożoną z przedstawicieli delegacji amerykańskiej, brytańskiej i belgijskiej i powołaną do zbadania sprawy. Artykuł ten głosi, że uchwały Konferencji mogą

http://rcin.org.pl/ifis

być redagowane bądź w formie zaleceń (recommandations), bądź też w formie projektów konwencji; jeden egzemplarz winien być złożony w Sekretarjacie Jeneralnym Ligi Narodów i każde z państw zobowiązuje się przedłożyć go w przeciągu jednego roku władzom miarodajnym dla podjęcia wszystkich kroków niezbędnych, natury ustawodawczej, bądź innej. Gdy żaden akt ustawodawczej lub innej natury nie wprowadzi w życie zaleceń Konferencji, lub gdy projekt Konwencji nie zostaje przyjęty przez zainteresowane władze miarodajne, odnośne państwo jest wolne od wszelkiego zobowiązania.

Jeżeli jednak chodzi o państwo federacyjne, które posiada jedynie ograniczone prawo zawierania konwencji w zakresie pracy, rząd federacyjny może każdy projekt konwencji uważać za zwykłe zalecenie; projekty konwencji więc podlegają tym samym ograniczeniu.

Komisja uznała, że w niektórych razach zalecenie, stwierdzające samą zasadę, jest odpowiedniejsze od konwencji, która w naturze rzeczy musi określać szczegóły, dotyczące sposobu zastosowania zasady we wszystkich państwach zainteresowanych. Konferencja będzie miała zapewne sprawy do rozważenia, które nie będą mogły być rozstrzygnięte w sposób jednolity, ze względu na ich złożoność i wielką różnorodność stosunków, panujących w poszczególnych krajach.

W takim wypadku Konwencja byłaby niemożliwą; przeciwnie, wskazanie bardziej lub mniej szczegółowe zasady, pozostawiającej poszczególnym państwom całą swobodę zastosowania jej w sposób najbardziej odpowiedni do miejscowych warunków, miałoby niezaprzeczenie wartość poważną.

Wyjątek, który dotyczy państw federacyjnych, posiada znaczenie większe. W wypadkach Konwencji zobowiązanie dla Stanów Zjednoczonych i innych państw o budowie analogicznej jest mniejsze od zobowiązania włożonego na pozo-

http://rcin.org.pl/ifis

stałe państwa. Zauważyć jednak należy, że wyjątek stosuje się tylko do państw federacyjnych, których kompetencja zawierania umów w sprawach pracy jest ograniczona i nadto, że stosuje się on li tylko w wypadkach, podlegających wspomnianym ograniczeniom. Wyjątek nie będzie stosowany w razie, gdy chodzi o konwencję, której ograniczenia nie dotyczą, ani też w wypadku, gdy odpowiednie istniejące ograniczenia będą zmienione.

Mimo, że z wielką niechęcią powzięto decyzję, nakładającą niejednakowe zobowiązania na poszczególne państwa, Komisja uznała, że niepodobna pominąć trudności, jakie dla niektórych państw federacyjnych wypływają z natury samej ich konstytucji, i przeto proponuje rozstrzygnięcie wyżej wyłuszczone, jako w danym razie najlepsze do przyjęcia.

Wypada dodać, że delegacja japońska uchyliła się od głosowania nad art. 19 dla braku wskazówek od swego rządu w tej sprawie. Również i delegacja włoska uchyliła się od głosowania, z powodu niedostatecznej władzy, przyznanej Konferencji Międzynarodowej.

Specjalna uwaga winna być zwócona na protokuł dodatkowy do art. 19. Wyrażona została obawa, że w razie przyjęcia przez Konferencję zalecenia lub projektu Konwencji, interpretacja tego artykułu mogłaby doprowadzić do wystąpienia do danego rządu z żądaniem zmniejszenia ochrony pracy już przyznanej robotnikom zainteresowanym w drodze ustawodawstwa pracy.

Protokuł został dodany, aby wyraźnie stwierdzić, że taka interpretacja jest niedopuszczalna.

2. **Rygory (Sanctions)** art. 22 do 34:

Artykuły te przewidują postępowanie przy użyciu rygorów o charakterze gospodarczym w stosunku do każdego

http://rcin.org.pl/ifis

państwa, któreby się uchylało bądź od wypełniania zobowiązań, wynikających z art. 19, bądź nie wykonywało konwencji, którą już ratyfikowało.

Organizacja zawodowa robotników lub pracodawców może się zwrócić z zażaleniem do Międzynarodowego Biura Pracy: Rada Administracyjna tegoż Biura, może, o ile to uzna za stosowne, przesłać zażalenie do odpowiedniego państwa, prosząc o nadesłanie swych uwag (art. 23). O ile odpowiedź nie będzie zadawalająca, Rada Administracyjna może opublikować korespondencję, co w większości wypadków wpłynie na opinję publiczną w sposób dostateczny dla dania skardze zadośćuczynienia. Rada Administracyjna może również, bądź z własnej inicjatywy, bądź na skutek skargi jednego z rządów lub delegatów na Konferencję, zwrócić się do Sekretarza Jeneralnego Ligi Narodów o mianowanie Komisji Śledczej. Dla przeprowadzenia badań każda z Wysokich Stron Kontraktujących zobowiązuje się wskazać pracodawcę, robotnika i osobę niezależną: do każdej Komisji wchodzić będzie jedna osoba, wybrana z pośród każdej z tych trzech kategorji (art. 25 i 26). Komisja złoży sprawozdanie, zawierające stwierdzone przez nią fakty, zaleci środki, które uzna za odpowiednie dla zadośćuczynienia skardze, i wskaże w danym razie rygory gospodarcze, którychby użyć należało, o ileby zadośćuczynienie nie nastąpiło (art. 28).

Inkryminowane państwo może odwołać się do Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej Ligi Narodów, który może poddać rewizji orzeczenia Komisji (art. 29 do 32). O ile państwo inkryminowane nie zastosuje się w terminie przepisanym do wskazań Komisji Śledczej lub, w danym razie, Trybunału Stałego, pozostałe państwa będą mogły zastosować w stosunku do niego rygory o charakterze gospodarczym, jakie dla danego wypadku będą odpowiednie (art. 33).

Jak widać, powyższa procedura wypracowana została

http://rcin.org.pl/ifis

z całym staraniem uniknięcia rygorów, wyjąwszy ostatecznego wypadku, gdy jedno z państw odmawia niedwuznacznie i stale wypełniania zobowiązań, nałożonych nań przez Konwencję. Jest niewątpliwym, że rzadko bardzo, lub też nigdy, nie okaże się koniecznym użycie tego postępowania: Komisja uważa jednak, że samo jego istnienie przedstawia znaczenie pierwszorzędne dla zapewnienia projektowi należytego posłuchu. W niektórych krajach przedstawiciele klasy robotniczej domagali się od swych przedstawicieli przeprowadzenia ostrzejszych rygorów.

Uznając, iż na stałe stosowniej i skuteczniej będzie odwoływanie się do międzynarodowej opinji publicznej, aniżeli uciekanie się do rygorów o charakterze gospodarczym, Komisja uważa jednak, że w ostatecznym razie i ten środek karny przewidziany być musi. Zniesienie rygorów wszelkiego rodzaju zachwiałoby skuteczność projektu, a co najmniej, naruszyłoby wiarę w moc tej skuteczności.

ROZDZIAŁ III.

Ogólne.

Rozdział ten nie wymaga dłuższych komentarzy. Tym niemniej należy zaznaczyć postanowienia art. 35, według którego kolonje brytańskie (dominions) i Indje, jak również wszelka kolonja lub posiadłość, zależna od innego państwa, z autonomją uznaną przez Radę Wykonawczą Ligi Narodów, mieć będą te same prawa i obowiązki, wynikające z Konwencji, jakgdyby one same stanowiły oddzielną Wysoką Stronę Kontraktującą.

Komisja przyszła do wniosku, że kolonje, mające autonomję zupełną nietylko w sprawach Ustawodawstwa Pracy, lecz ogólną, powinny być uznane jako jednostki oddzielne z punktem widzenia zadań, które ma Międzynarodowa Kon-

http://rcin.org.pl/ifis

ferencja. Jednakże Komisja sądzi, iż państwo ze swemi kolonjami może posiadać tylko jedno miejsce w Radzie Administracyjnej.

Metropolja zobowiązuje się stosować w koloniach, nieposiadających całkowitej autonomji, konwencję pracy, o ile, wskutek warunków lokalnych, zastosowanie to, całkowite lub częściowe, okaże się możliwym.

ROZDZIAŁ IV.

Przepisy przechodnie.

Postanowienia przechodnie ustalają termin pierwszego posiedzenia Konferencji, mianowicie na październik 1919 r.

Komisja sądzi, że Konferencja winna zebrać się w terminie jaknajkrótszym, lecz dla wykonania pracy pożytecznej należy przewidzieć odstęp czasu, dostateczny dla zebrania potrzebnych informacji, i umożliwić poszczególnym państwom ustalenie linji wytycznej różnych kwestji, będących w programie. Trudno więc było ustalić termin wcześniejszy. W protokule dodatkowym do art. 39 proponuje się powierzenie Komitetowi Międzynarodowemu, złożonemu z przedstawicieli państw wskazanych, mandatu zorganizowania zebrania, dając Komitetowi prawo zaproszenia do swego grona reprezentantów innych państw, w razie gdyby potrzebę tego uznał.

Zgłoszono gotowość Stanów Zjednoczonych do urządzenia zebrania Konferencji w Waszyngtonie i Komisja wyraziła życzenie, aby Rząd Stanów Zjednoczonych misji tej zechciał się podjąć.

Zaproponowano również, aby Konferencja Pokojowa zatwierdziła porządek obrad, wymieniony w wzmiankowanym protokule.

Delegacja włoska proponowała, aby Międzynarodowa Konferencja była udostępniona dla wszystkich krajów, natych-

http://rcin.org.pl/ifis

miast po podpisaniu pokoju. Lecz Komisja zdecydowała się przyjąć wniosek załączony przy projekcie Konwencji.

Należy zaznaczyć, że po dłuższej dyskusji, w sprawie pewnych środków, które należałoby podjąć dla ochrony marynarzy, Komisja uznała, iż sprawy zupełnie specjalne, dotyczące minimum zabezpieczenia dla marynarzy, powinny stanowić przedmiot obrad, ewentualnie specjalnej sesji, na Międzynarodowej Konferencji Pracy, poświęconej pracy marynarzy (patrz dezyderat III dołączony do Konwencji).

CZĘŚĆ DRUGA.

WARUNKI (CLAUSES) ROBOTNICZE.

Komisja jednogłośnie uznała, że dzieło jej nie byłoby kompletne, gdyby ograniczyła się do ustanowienia stałego organu dla międzynarodowego ustawodawstwa pracy. Nie wchodziło w zakres jej kompetencji ani też mandatu poruszanie poszczególnych spraw, związanych z warunkami pracy i szczegółowe rozwiązywanie ich w postaci wniosków, które mogłyby być przyjęte w formie ostatecznej. Jednakże w poczuciu nagłej potrzeby uznania pewnych zasad podstawowych, niezbędnych dla postępu społecznego, Komisja postanowiła przedstawić szereg uchwał, które będą włączone do Traktatu Pokojowego.

Komisja nie czuła się jednak powołaną do ułożenia aktu, któryby ujmował wszystkie punkty pożądane dla postępu w bliższej lub dalszej przyszłości; ograniczyła się ona jedynie do zasad, których urzeczywistnienia można spodziewać się w niedalekiej przyszłości.

Jak zaznaczono poniżej, Wysokie Strony Kontraktujące nie są wezwane do natychmiastowego wypełnienia tych za-

http://rcin.org.pl/ifis

sad, lecz do ich przyjęcia w formie ogólnej; będzie zaś rzeczą Międzynarodowej Komisji Pracy zbadać je gruntownie i podać w formie zaleceń lub projektów konwencji, wypracowanych ze wszystkiemi szczegółami.

Rozliczne propozycje przedstawione zostały Komisji w przedmiocie uchwał, które miały być sformułowane. Komisja postanowiła, że żadna z nich nie może być przedstawiona Konferencji Pokojowej, o ile nie uzyska większości $^2/_3$ głosów. Dziewięć uchwał, które Komisja ma zaszczyt przedstawić, uzyskały wspomnianą większość głosów, niektóre zaś były przyjęte jednomyślnie.

Należy zaznaczyć, że jedna deklaracja, zredagowana w formie nawet ogólnikowej, a mająca za przedmiot zastosowanie do rolnictwa zasad ustawodawczych o ochronie pracy, wynikła z propozycji włoskiej, dotyczącej długości dnia pracy w rolnictwie. Deklaracja ta otrzymała większość głosów, lecz nie pozyskała większości $^2/_3$. Delegaci, którzy oświadczyli się przeciw deklaracji, uważali za potrzebne zaznaczyć, że nie są bynajmniej przeciwni samej idei, lecz uważają, iż propozycja tak ogólnikowo zredagowana nie wchodzi w ramy, których publikacja w Traktacie Pokojowym byłaby pożądana.

Paryż 24 marca 1919 r.

Prezydent
Samuel Gompers.

Sekretarz Jeneralny
Arthur Fontaine.

Sekretarz Jeneralny Zastępca
Harold Butler.

http://rcin.org.pl/ifis

ZAŁĄCZNIK I.

PROJEKT KONWENCJI W SPRAWIE ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWEGO USTAWODAWSTWA PRACY.

WSTĘP.

Zważywszy, że Liga Narodów ma na celu zaprowadzenie pokoju powszechnego i że pokój ten winien być oparty na podstawie sprawiedliwości społecznej;

Zważywszy, że istnieją warunki pracy, które wielkiej liczbie osób niosą niesprawiedliwość, nędzę i niedostatek, co pociąga za sobą takie niezadowolenie, że pokój i harmonja powszechna są zagrożone, oraz zważywszy, że jest rzeczą nagłą poprawić te warunki, nprz. w sprawach: unormowania godzin pracy, ustalenia maksymalnej długości dnia i tygodnia pracy, najmu robotników, walki z bezrobociem, gwarantowania płacy, zapewniającej dostateczne warunki egzystencji, zabezpieczenia pracowników w razie chorób ogólnych lub zawodowych, wypadków przy pracy, opieki nad dziećmi, młodzieżą i kobietami, emerytur na starość i w razie niezdolności do pracy, obrony interesów robotników pracujących zagranicą, uznania zasady wolności związków, organizacji kształcenia zawodowego i technicznego i wszelkiego innego;

Zważywszy, że nieprzyjęcie przez jakikolwiek naród warunków pracy prawdziwie humanitarnych stanowi przesz-

http://rcin.org.pl/ifis

kodę w wysiłkach innych narodów, pragnących poprawy losu pracowników w ich własnym kraju

Wysokie Strony Kontraktujące, powodowane uczuciami sprawiedliwości i ludzkości, jak również pragnieniem zabezpieczenia trwałego pokoju światowego, postanowiły, co następuje:

ROZDZIAŁ I-szy.

Organizacja.

Art. I-szy. Wysokie Strony Kontraktujące t. j. wszystkie państwa, będące członkami Ligi Narodów, postanawiają niniejszym utworzyć stałą organizację, powołaną do pracy nad urzeczywistnieniem programu, wyłuszczonego we wstępie, i w tym celu oświadczają zgodę na zawarte postanowienia (stipulations) w następnych artykułach.

Art. II-gi. Organizacja stała składać się będzie:

I. z Konferencji Jeneralnej przedstawicieli Wysokich Stron Kontraktujących.

II. z Międzynarodowego Biura Pracy pod kierunkiem Rady Administracyjnej, przewidzianej w artykule VII-ym.

Art. III-ci. Konferencja Jeneralna Wysokich Stron Kontraktujących zbierać się będzie w miarę potrzeby, najmniej raz do roku. Składać się ona będzie z 4 przedstawicieli każdej z Wysokich Stron Kontraktujących, z których dwaj będą delegatami Rządu, zaś dwaj pozostali reprezentować będą z jednej strony pracodawców a z drugiej strony pracowników, należących do każdej z Wysokich Stron Kontraktujących.

Każdemu delegatowi towarzyszyć mogą doradcy fachowi, których może być najwyżej 2 dla każdej ze spraw oddzielnych, wprowadzonych na porządek dzienny obrad Sesji.

http://rcin.org.pl/ifis

W wypadku, gdy omawiane mają być sprawy, dotyczące kobiet specjalnie, jedna z osób, wyznaczonych w charakterze doradców, winna być kobietą.

Wysokie Strony Kontraktujące obowiązują się wyznaczać delegatów i doradców fachowych, nie będących przedstawicielami Rządu w porozumieniu z najwybitniejszemi organizacjami zawodowemi bądź pracodawców, bądź pracowników danego kraju, o tyle, o ile takie organizacje istnieją.

Każdemu delegatowi mogą towarzyszyć na jednej Sesji najwyżej dwaj doradcy fachowi. Ci ostatni nie będą uprawnieni do zabierania głosu inaczej, jak na życzenie delegata, któremu są przydani, i za pozwoleniem specjalnym Prezesa Konferencji; nie będą oni brali udziału w głosowaniu.

Delegat może w piśmie skierowanym do Prezesa wskazać jednego z doradców fachowych, jako swego zastępcę, i zastępca ten, w tym charakterze, będzie mógł brać udział w obradach i w głosowaniu.

Nazwiska delegatów i ich doradców fachowych będą podane Międzynarodowemu Biuru Pracy przez Rząd każdej z Wysokich Stron Kontraktujących.

Pełnomocnictwa delegatów i ich doradców fachowych poddane będą sprawdzaniu przez Konferencję, która może większością $^2/_3$ głosów delegatów obecnych odmówić dopuszczania delegata lub doradcy fachowego, o ile uzna, że nie został on wyznaczony zgodnie z życzeniami niniejszego artykułu.

Art. IV-ty. Każdy delegat ma prawo głosować indywidualnie we wszystkich sprawach poddanych pod obrady Konferencji.

W razie gdyby ktora z Wysokich Stron Kontraktujących nie wyznaczyła jednego z delegatów nie-rządowych, do wyboru którego ma prawo, drugi delegat nie-rządowy ma prawo brania udziału w dyskusji, lecz bez prawa głosu.

http://rcin.org.pl/ifis

W razie gdyby Konferencja na podstawie prawa, przyznanego jej przez artykuł III-ci, odmówiła dopuszczenia jednego z delegatów którejkolwiek z Wysokich Stron Kontraktujących, orzeczenia niniejszego artykułu będą stosowane tak, jak gdyby pomieniony delegat nie był wyznaczony.

Art. V-ty. Posiedzenia Konferencji odbywać się będą w siedzibie Ligi Narodów lub w jakimkolwiek miejscu, oznaczonym przez Konferencję na posiedzeniu poprzednim większością $^2/_3$ głosów obecnych delegatów.

Art. VI-ty. Międzynarodowe Biuro Pracy mieścić się będzie w siedzibie Ligi Narodów i stanowić będzie część zespołu instytucji Ligi.

Art. VII-my. Międzynarodowe Biuro Pracy znajdować się będzie pod kierownictwem Rady Administracyjnej, złożonej z 24 członków, którzy zostaną wyznaczeni stosownie do orzeczeń, zawartych w protokule dodatkowym, załączonym przy niniejszym.

Rada Administracyjna wybierze jednego ze swych członków na Prezesa i ustanowi swój regulamin. Rada Administracyjna zbierać się będzie w terminach, które sama oznaczy. Zebranie nadzwyczajne odbędzie się na żądanie piśmienne conajmniej 10 członków Rady.

Art. VIII-my. Na czele Międzynarodowego Biura Pracy stać będzie Dyrektor; wyznaczy go Rada Administracyjna, od której otrzymywać on będzie instrukcje i wobec której będzie on odpowiedzialny za należyte działanie Biura oraz za wykonywanie wszelkich innych obowiązków, które mogą być mu poruczone.

Dyrektor lub jego Zastępca będą obecni na wszystkich posiedzeniach Rady Administracyjnej.

Art. IX-ty. Personel Międzynarodowego Biura Pracy zostanie wybrany przez Dyrektora. Wybór dokonywany być winien pośród osób, różnej narodowości, z zastrzeżeniem, że

http://rcin.org.pl/ifis

da się to osiągnąć przy jednoczesnym staraniu o najlepszą wydajność pracy. Pewną liczbę tych osób powinny stanowić kobiety.

Art. X-ty. Do funkcji Międzynarodowego Biura Pracy należeć będzie centralizowanie i komunikowanie wszystkich informacji, dotyczących międzynarodowego unormowania warunków pracowniczych i systemu pracy, a w szczególności badanie spraw, które Biuro zamierza poddać dyskusji na Konferencji dla przeprowadzenia konwencji międzynarodowych oraz przeprowadzanie wszystkich ankiet specjalnych, przepisanych przez Konferencję.

Biuro przygotowuje porządek obrad posiedzeń Konferencji.

Biuro wypełnia, zgodnie z życzeniami niniejszej Konwencji, obowiązki, przypadające mu w udziale w wypadkach nieporozumień międzynarodowych.

Biuro wydawać będzie po francusku i angielsku i w każdym innym języku, w którym Rada Administracyjna uzna za stosowne, biuletyn perjodyczny, poświęcony badaniom spraw, posiadających znaczenie międzynarodowe.

Wogóle Biuro będzie miało prócz zadań, wymienionych w niniejszym artykule, te wszystkie funkcje i prawa, jakich Konferencja uzna za stosowne mu udzielić.

Art. XI-ty. Ministerstwa Wysokich Stron Kontraktujących, które zajmują się sprawami robotniczemi, będą mogły komunikować się wprost z Dyrektorem za pośrednictwem przedstawiciela swego państwa w Radzie Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy lub, w braku tego przedstawiciela, za pośrednictwem innej osoby urzędowej, odpowiednio wykwalifikowanej i wyznaczonej dla tego celu przez Rząd zainteresowany.

Art. XII-ty. Międzynarodowe Biuro Pracy może zwracać się o współdziałanie do Jeneralnego Sekretarza Ligi Na-

http://rcin.org.pl/ifis

rodów we wszystkich sprawach, w których współdziałanie takie może mieć miejsce.

Art. XIII-ty. Każda z Wysokich Stron Kontraktujących płacić będzie koszta podróży i pobytu swych delegatów i doradców fachowych, reprezentujących ją na posiedzeniach Konferencji, i swych przedstawicieli w Radzie Administracyjnej.

Wszystkie inne wydatki Międzynarodowego Biura Pracy, posiedzeń Konferencji i Rady Administracyjnej, zwracać będzie Dyrektorowi Jeneralny Sekretarz Ligi Narodów z ogólnego budżetu Ligi Narodów. Dyrektor jest odpowiedzialny wobec Jeneralnego Sekretarza Ligi Narodów za użycie sum, przeznaczonych mu zgodnie z orzeczeniami niniejszego artykułu.

ROZDZIAŁ II-gi.

Działanie.

Art. XIV-ty. Rada Administracyjna ustala porządek dzienny posiedzeń Konferencji, po zbadaniu wszystkich propozycji, uczynionych przez Rząd jednej z Wysokich Stron Kontraktujących lub przez którąś z organizacji, wskazanych w artykule 3-im w przedmiocie wniesienia jakiejś sprawy na porządek dzienny.

Art. XV-ty. Dyrektor spełnia czynności Sekretarza Konferencji i winien zakomunikować porządek dzienny każdej sesji każdej z Wysokich Stron Kontraktujących i za pośrednictwem tejże delegatom nie-rządowym, skoro ci będą wyznaczeni.

Art. XVI-ty. Każdy z rządów Wysokich Stron Kontraktujących ma prawo sprzeciwić się wprowadzeniu na porządek dzienny sesji jednej lub kilku spraw przewidzianych. Motywy, uzasadniające sprzeciw, winny być zawarte w piśmie wyjaśniającym, adresowanym do Dyrektora, który przedstawić je winien Wysokim Stronom Kontraktującym.

http://rcin.org.pl/ifis

Sprawy, co do których wniesiony został sprzeciw, utrzymane będą mimo to na porządku dziennym, o ile Konferencja tak postanowi większością $^2/_3$ głosów delegatów obecnych.

Każda sprawa, co do której Konferencja zdecyduje $^2/_3$ głosów, iż winna być rozpatrywana, będzie wniesiona na porządek dzienny następnej sesji.

Art. XVII-ty. Konferencja ustala zasady swego postępowania; wybiera swego prezesa; może powoływać komisje dla przedstawiania sprawozdań we wszystkich sprawach, które uzna za właściwe zbadać. Zwykła większość głosów obecnych członków Konferencji decyduje we wszystkich wypadkach, prócz wypadków, gdzie znaczniejsza większość głosów nie została specjalnie przewidziana przez inne artykuły.

Głosowanie nie ma wyniku, jeżeli liczba głosów oddanych jest mniejsza od liczby połowy delegatów obecnych na sesji.

Art. XVIII-ty. Konferencja może dopełnić skład komisji ustanowionych przez doradców fachowych, którzy mieć będą głos doradczy, lecz nie decydujący.

Art. XIX-ty. Skoro Konferencja wypowie się za przyjęciem wniosków w sprawie będącej na porządku dziennym, ustali ona, czy wnioski te mają mieć formę: a) zaleceń, które przedstawione być mają Wysokim Stronom Kontraktującym dla zbadania i wprowadzenia w życie pod postacią bądź prawa narodowego, bądź jakąkolwiek inną; b) lub też projektu konwencji międzynarodowej, który podlega ratyfikacji Wysokich Stron Kontraktujących. W obu wypadkach, dla przyjęcia przez Konferencję zalecenia lub też projektu konwencji, wymagana jest w głosowaniu ostatecznym większość $^2/_3$ głosów delegatów obecnych.

Egzemplarz zalecenia lub projektu konwencji, podpisany przez Prezesa Konferencji i Dyrektora, złożony będzie na ręce Jeneralnego Sekretarza Ligi Narodów. Ten ostatni prze-

http://rcin.org.pl/ifis

syła poświadczony i zgodny odpis zalecenia lub projektu konwencji każdej z Wysokich Stron Kontraktujących.

Każda z Wysokich Stron Kontraktujących zobowiązuje się do przedstawienia w terminie rocznym, licząc od zamknięcia Konferencji, zalecenia lub projektu konwencji władzy lub władzom, do których kompetencji sprawa należy, a to w celu przeobrażenia ich w prawo lub podjęcia zarządzeń innego rodzaju.

O ile rzecz dotyczy zalecenia, Wysokie Strony Kontraktujące zawiadomią Jeneralnego Sekretarza o przedsięwziętych krokach.

O ile rzecz dotyczy projektu konwencji, Wysoka Strona Kontraktująca, która uzyskała zgodę władzy lub władz miarodajnych, zakomunikuje Jeneralnemu Sekretarzowi formalną ratyfikację konwencji i przedsięweźmie środki, niezbędne dla urzeczywistnienia zamierzeń rzeczonej konwencji.

O ile zalecenie nie spowodowało wydania żadnego aktu prawodawczego i jeżeli nie przedsięwzięto kroków, mających na celu wprowadzenie zalecenia w życie, lub też, o ile projekt konwencji nie został przyjęty przez władzę lub władze, do których kompetencji sprawa należy, Wysoka Strona Kontraktująca nie podlega żadnym innym zobowiązaniom.

W razie, gdy rzecz dotyczy państwa federacyjnego, które posiada jedynie ograniczone prawo zawierania konwencji w sprawach pracy, rząd tego państwa może poczytywać projekt konwencji, do którego ograniczenia te się stosują, jako zwykłe zalecenia, i orzeczenia niniejszego artykułu, dotyczące zaleceń, mieć będą w tym wypadku zastosowanie.

(Sposób interpretowania tego artykułu wskazany jest w protokule załączonym przy niniejszym).

Art. XX-ty. Każda konwencja ratyfikowana w ten sposób będzie zarejestrowana przez Jeneralnego Sekretarza Ligi Narodów, lecz zobowiązywać będzie tylko te państwa, które

http://rcin.org.pl/ifis

ją ratyfikowały, z zastrzeżeniem warunków zawartych ewentualnie w konwencji.

Art. XXI-szy. Każdy projekt, który w głosowaniu ostatecznym nad całością nie uzyska większości $^2/_3$ głosów obecnych, może stanowić przedmiot konwencji odrębnej pomiędzy Wysokiemi Stronami Kontraktującemi, które tego będą życzyły. Każda konwencja odrębna tego rodzaju winna być zakomunikowana przez rządy zainteresowane Jeneralnemu Sekretarzowi Ligi Narodów, który poleci ją zarejestrować.

Art. XXII-gi. Każda z Wysokich Stron Kontraktujących zobowiązuje się do przedstawiania Międzynarodowemu Biuru Pracy sprawozdania rocznego o krokach przedsięwziętych dla wykonania konwencji, do których przystąpiła. Sprawozdania te mają być ułożone w sposób wskazany przez Radę Administracyjną i winny zawierać dane, wymagane przez ostatnią. Dyrektor Międzynarodowego Biura przedstawi zestawienie tych sprawozdań na najbliższej sesji.

Art. XXIII-ci. Każde zażalenie, wniesione do Międzynarodowego Biura Pracy przez organizację zawodową robotników lub pracodawców, według którego jakakolwiek z Wysokich Stron Kontraktujących nie zapewniła w sposób należyty wykonania konwencji, do której rzeczona Wysoka Strona Kontraktująca przystąpiła, może być przekazane przez Radę Administracyjną pomienionemu państwu, przyczym państwo to może być wezwane do złożenia w danej sprawie oświadczeń, jakie uzna za właściwe.

Art. XXIV-ty. O ile żadne oświadczenie nie zostanie przez dane państwo w terminie właściwym przedstawione, lub też o ile oświadczenie otrzymane nie będzie przez Radę Administracyjną uznane za wystarczające, ta ostatnia ma prawo ogłosić publicznie zażalenie zgłoszone, a w danym razie i odpowiedź otrzymaną.

Art. XXV-ty. Każda z Wysokich Stron Kontraktujących

http://rcin.org.pl/ifis

może złożyć w Międzynarodowym Biurze Pracy skargę przeciwko innej Wysokiej Stronie Kontraktujacej, która według jej zdania nie zapewnia w sposób należny wykonania konwencji, do której obie przystąpiły i którą obie ratyfikowały zgodnie z poprzedniemi artykułami.

Rada Administracyjna może, o ile to uzna za stosowne, zwrócić się do państwa, przeciwko któremu wpłynęła skarga w sposób wskazany w art. XXIII, a to zanim zawiadomi Komisję śledczą, zgodnie z procedurą wskazaną poniżej.

Jeżeli Rada Administracyjna nie uzna za potrzebne komunikować danemu państwu skargi, lub też, o ile po zawiadomieniu żadna odpowiedź zadawalająca Radę Administracyjną nie wpłynęła w czasie właściwym, Rada może zapoczątkować utworzenie Komisji śledczej z misją zbadania poruszonej sprawy i przedstawienia w przedmiocie tym sprawozdania.

Takaż procedura może być zastosowana przez Radę, bądź z urzędu, bądź na skutek skargi jednego delegata na Konferencji.

Skoro kwestja, podniesiona przez zastosowanie art. XXIV lub XXV, przedstawiona będzie Radzie Administracyjnej, państwo, przeciwko któremu skarga wpłynęła, ma prawo wyznaczyć delegata swego do Rady Administracyjnej dla wzięcia udziału w naradach, dotyczących sprawy danej, o ile oczywiście poprzednio już nie posiadało przedstawiciela swego w łonie Rady. Termin obrad powinien być podany we właściwym czasie państwu, przeciwko któremu skarga wpłynęła.

Art. XXVI-ty. Komisja śledcza ukonstytuowana będzie jak następuje: każda z Wysokich Stron Kontraktujących zobowiązuje się wyznaczyć w przeciągu sześciu miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej konwencji trzech rzeczoznawców — pierwszego reprezentującego pracodawców, drugiego reprezentującego pracowników i trzeciego niezależnego od

http://rcin.org.pl/ifis

jednych i od drugich. Członkowie Komisji śledczej będą wybrani z listy obejmującej trzy kategorje osób w ten sposób wyznaczonych. Rada Administracyjna będzie miała prawo sprawdzania pełnomocnictw osób rzeczonych i odrzucania większością $^2/_3$ głosów członków obecnych te nominacje, które nie odpowiedzą warunkom niniejszego artykułu.

Na żądanie Rady Administracyjnej Sekretarz Jeneralny Ligi Narodów wyznaczy trzy osoby, wybrane z każdej z trzech kategorji, składających listę dla utworzenia Komisji śledczej, i nadto wyznaczy jedną z tych trzech osób dla przewodniczenia rzeczonej Komisji. Żadna z trzech osób w ten sposób oznaczonych nie będzie mogła być zależną od państw zainteresowanych w skardze.

Art. XXVII-my. W razie przekazania skargi, zgodnie z art. XXV-ym Komisji śledczej, każda z Wysokich Stron Kontraktujących zobowiązuje się do dostarczenia Komisji wszelkich informacji, będących w jej posiadaniu a dotyczących skargi, bez względu na to, czy jest ona lub nie jest zainteresowaną w skardze.

Art. XXVIII-my. Komisja śledcza, po gruntownym rozpatrzeniu skargi, wypracuje sprawozdanie, w którym zamieści z jednej strony swe orzeczenia co do wszystkich punktów, umożliwiając określenie ważności zatargu, z drugiej — wymieni wskazania, które uzna za stosowne sformułować, w sprawie sposobu dania zadośćuczynienia państwu skarżącemu oraz określi terminy, w jakich odpowiednie środki mają być przedsięwzięte.

Sprawozdanie to wskaże również w danym razie te rygory gospodarcze przeciwko państwu oskarżonemu, które Komisja uzna za odpowiednie i których zastosowanie przez inne państwa wyda się jej usprawiedliwionym.

Art. XXIX-ty. Sekretarjat Jeneralny Ligi Naroódw zakomunikuje sprawozdanie Komisji każdemu z państw zainte-

http://rcin.org.pl/ifis

resowanych w sporze i opublikuje je. Każde z państw zainteresowanych winne zawiadomić Sekretarza Jeneralnego Ligi Narodów w terminie miesięcznym, czy przyjmuje ono wskazania zawarte w sprawozdaniu Komisji, czy nie i w razie, gdy wskazań tych nie przyjmuje, czy życzy sobie poddać spór pod orzeczenie Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej Ligi Narodów.

Art. XXX-ty. W razie, gdyby jedna z Wysokich Stron Kontraktujących nie przedsięwzięła kroków przepisanych przez art. XIX-ty w terminie przewidzianym, każda z Wysokich Stron Kontraktujących ma prawo odnieść się w tym względzie do Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Art. XXXI-szy. Wyrok Trybunału Międzynarodowego, któremu spór będzie poddany, nie podlega odwołaniu.

Art. XXXII-gi. Wnioski lub ewentualnie wskazania Komisji śledczej mogą być potwierdzone, poprawione lub uchylone przez Trybunał Międzynarodowy, który winien w danym razie wskazać rygory natury gospodarczej, jakie uważałby za stosowne przedsięwziąć przeciwko winnemu państwu i użycie których przez inne państwa uznałby za usprawiedliwione.

Art. XXXIII-ci. Jeżeli które z państw nie zastosuje się w terminie przepisanym do wskazań ewentualnie zawartych bądź w sprawozdaniu Komisji śledczej, bądź w wyroku Sądu Międzynarodowego, każde inne państwo może zastosować w stosunku do rzeczonego państwa rygory gospodarcze, zastosowanie których uznane będzie w danym razie przez sprawozdanie Komisji lub postanowienie Trybunału.

Art. XXXIV-ty. Państwo, winne przekroczenia, może w każdym czasie powiadomić Radę Administracyjną, że przedsięwzięło ono kroki niezbędne dla zastosowania się bądź do wskazań Komisji śledczej, bądź do wskazań zawartych w wyroku Trybunału i może domagać się od Rady utworzenia za pośrednictwem Sekretarza Jeneralnego Ligi Narodów Komisji

http://rcin.org.pl/ifis

śledczej, mającej sprawdzić jego oświadczenia. W tym razie orzeczenia artykułów 26, 27, 28, 29, 30, 31 i 32 mieć będą zastosowanie i, o ile sprawozdanie Komisji badawczej lub postanowienie Trybunału Międzynarodowego będzie pomyślne dla państwa winnego przekroczenia, inne państwa obowiązane będą cofnąć natychmiast rygory gospodarcze, których użyły w stosunku do rzeczonego państwa.

ROZDZIAŁ III.

Przepisy ogólne.

Art. XXXV-ty. Kolonje Brytańskie (Dominions) i Indje mieć będą te same prawa i obowiązki, wynikające z niniejszej Konwencji, jak gdyby były one oddzielnemi Wysokiemi Stronami Kontraktującemi. Toż samo stosować się będzie i do każdej kolonji lub posiadłości innej Wysokiej Strony Kontraktującej, która na żądanie tej ostatniej uznaną zostanie przez Radę Wykonawczą Ligi Narodów, jako całkowicie samorządna.

Wysokie Strony Kontraktujące zobowiązują się zastosować konwencje, które zawrą stosownie do orzeczeń niniejszej Konwencji, do tych z pośród swych kolonji i posiadłości i do tych ziem będących pod ich protektoratem, które nie posiadają własnego samorządu, z dwoma następującemi zastrzeżeniami:

1) że warunki miejscowe nie uniemożliwią stosowania konwencji,

2) że mogą być wprowadzone do konwencji zmiany takie, które ją przystosują do warunków miejscowych.

Każda z Wysokich Stron Kontraktujących winna notyfikować Międzynarodowemu Biuru Pracy decyzję, którą zamierza powziąć w stosunku do każdej z kolonji, posiadłości lub protektoratu, nie posiadających pełnego samorządu.

http://rcin.org.pl/ifis

Art. **XXXVI**-ty. Każde państwo, które nie przystąpiło do niniejszej Konwencji, a które wejdzie w następstwie do Ligi Narodów, uważane będzie jako takie, które ipso facto do Konwencji przystąpiło.

Art. **XXXVII**-my. Zmiany w niniejszej Konwencji, które przyjęte zostaną $^2/_3$ głosów delegatów obecnych, zyskają moc obowiązującą po ich zatwierdzeniu przez państwa, których przedstawiciele tworzą Radę Wykonawczą Ligi Narodów i przez $^3/_4$ państw, których przedstawiciele tworzą Zgromadzenie Delegatów Ligi.

Art. **XXXVIII**-my. Każda kwestja, każda trudność, dotycząca interpretacji i niniejszej Konwencji i konwencji następnych, zawartych przez Wysokie Strony Kontraktujące zgodnie z niniejszą Konwencją, będzie poddana orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej.

ROZDZIAŁ IV.

Przepisy przechodnie.

Art. **XXXIX**-ty. Pierwsza sesja Konferencji nastąpi w październiku 1919 roku. Miejsce i porządek dzienny sesji ustalone są w protokule dodatkowym do niniejszej Konwencji.

Zwołanie i organizacja tej pierwszej sesji przeprowadzone będą przez Rząd wyznaczony do tej czynności w protokule wzmiankowanym. W sprawie przygotowania dokumentów Rządowi będzie pomocna Komisja Międzynarodowa, której członkowie wskazani są w tymże protokule.

Koszty tej pierwszej sesji i każdej następnej rozłożone będą pomiędzy Wysokie Strony Kontraktujące w stosunku ustalonym dla Międzynarodowego Biura Pocztowego Związku Międzynarodowego aż do czasu, kiedy potrzebne kredyty będą mogły być wniesione do budżetu Ligi Narodów, z wyłączeniem kosztów przejazdu delegatów i doradców fachowych.

http://rcin.org.pl/ifis

Art. XL-ty. Aż do czasu ukonstytuowania Ligi Narodów wszelkie zawiadomienia, które winny być kierowane w myśl artykułów poprzednich do Sekretarza Jeneralnego Ligi, będą zatrzymane przez Dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy, który powiadomi o nich Sekretarza Jeneralnego, skoro tenże będzie mianowany.

Art. XLI-szy. Aż do czasu utworzenia stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej spory, które zgodnie z niniejszą Konwencją, winny mu być przedłożone, wniesione będą do trybunału utworzonego z trzech osób, wyznaczonych przez Radę Wykonawczą Ligi Narodów.

PROTOKUŁY DODATKOWE.

DO ARTYKUŁU VII-go.

Rada Administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy będzie miała skład następujący:

12 członków — przedstawicieli Rządów;

6 członków wybranych przez delegatów na Konferencję — reprezentujących pracodawców;

6 członków wybranych przez delegatów na Konferencję — reprezentujących urzędników i robotników.

Z 12-tu członków przedstawicieli Rządów, 8-miu będzie mianowanych przez Wysokie Strony Kontraktujące, posiadające największe znaczenie przemysłowe, zaś 4-ch zostanie mianowanych przez Wysokie Strony Kontraktujące, wyznaczone w tym celu przez delegatów rządowych na Konferencją za wyłączeniem ośmiu państw wyżej wzmiankowanych. Żadna z Wysokich Stron Kontraktujących łącznie ze swymi kolonjami niema prawa do wyznaczania więcej niż jednego członka Rady.

http://rcin.org.pl/ifis

Ewentualne spory w sprawie, które to mianowicie Wysokie Strony Kontraktujące mają największe znaczenie przemysłowe, rozstrzygnięte będą przez Radę Wykonawczą Ligi Narodów.

Okres trwania mandatów członków Rady Administracyjnej wyniesie trzy lata. Sposób obsadzania miejsc wakujących i inne kwestje tego rodzaju będą mogły być ustalone przez Radę Administracyjną, z zastrzeżeniem potwierdzenia uchwał przez Konferencję.

DO ARTYKUŁU XIX-go.

W żadnym razie nie będzie żądane od żadnej z Wysokich Stron Kontraktujących, aby, na skutek przyjęcia przez Konferencję zalecenia lub projektu Konwencji, zmniejszyły ochronę pracowników już przyznaną przez jej ustawodawstwo.

DO ARTYKUŁU XXXIX-go.

Pierwsza Sesja Konferencji Pracy 1919 r.

Miejscem Konferencji będzie Waszyngton.

Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki będzie proszony o zwołanie Konferencji.

Międzynarodowy Komitet Organizacyjny składać się będzie z 7-miu osób, wyznaczonych przez każdy z rządów państw następujących: Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanji, Francji, Włoch, Japonji, Belgji i Szwajcarji. Komitet będzie mógł, o ile uzna za potrzebne, zaprosić inne państwa do wzięcia w nim udziału.

Porządek dzienny będzie następujący:

1. Zastosowanie zasady o 8-mio godzinnym dniu pracy lub o 48-mio godzinnym tygodniu pracy;

http://rcin.org.pl/ifis

2. Sprawa zwalczania bezrobocia i środki zmierzające do zapobiegania jego skutkom;
3. Praca kobiet:
   a) przed porodem i po porodzie (włącznie ze sprawą zabezpieczenia macierzyństwa);
   b) w nocy;
   c) przy robotach szkodliwych dla zdrowia.
4. Praca dzieci:
   a) niedopuszczanie do pracy;
   b) praca w nocy;
   c) praca przy robotach szkodliwych dla zdrowia.
5. Rozszerzenie i zastosowanie międzynarodowych konwencji, przyjętych w Bernie w 1906 r. w sprawie zakazu pracy nocnej kobiet, zajętych w przemyśle i zakazu stosowania fosforu białego (żółtego) przy fabrykacji zapałek.

DEZYDERATY PRZYJĘTE PRZEZ KOMISJĘ.

I. Dezyderat przedstawiony przez Delegacje: Belgijską, Francuską i Włoską.

Komisja wyraża życzenie, aby nastąpiło porozumienie pomiędzy Wysokiemi Stronami Kontraktującemi (skoro to tylko będzie możliwe) w sprawie udzielenia Międzynarodowej Konferencji Pracy pod egidą Ligi Narodów upoważnienia do uchwalania — w pewnych warunkach, które będą jeszcze oznaczone — rezolucji, posiadających moc prawa międzynarodowego.

http://rcin.org.pl/ifis

II. Dezyderat przedstawiony przez Delegacje: Belgijską, Francuską i Włoską.

Uznając, że istotnie skuteczne międzynarodowe ustawodawstwo pracy nie może powstać bez współdziałania wszystkich krajów przemysłowych, Komisja wyraża życzenie, aby, zanim nastąpi podpisanie Traktatu Pokojowego, zezwalającego na zwrócenie się z wezwaniem do wszystkich tych krajów, Konferencja Pokojowa podała Mocarstwom Neutralnym, tytułem informacji, niniejszy projekt Konwencji przed ostatecznym jego zatwierdzeniem.

III. Dezyderat przedstawiony przez Delegację Francuską.

Komisja uznaje, że sprawy bardzo specjalne, dotyczące minimum warunków dla marynarzy, winny ewentualnie stanowić przedmiot specjalnej sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy.

http://rcin.org.pl/ifis

ZAŁĄCZNIK II.

PROJEKT ARTYKUŁÓW, ZAPROPONOWANYCH DO WŁĄCZENIA DO WARUNKÓW POKOJOWYCH.

Wysokie Strony Kontraktujące oświadczają, iż przyjmują zasady poniższe i zobowiązują się dążyć do ich urzeczywistnienia zgodnie z wskazówkami, jakie będą udzielone przez Międzynarodową Konferencję Pracy w sprawie ich zastosowania:

1. Praca istoty ludzkiej nie może być ani prawnie, ani faktycznie przyrównywana do towaru lub przedmiotu handlu;

2. Prawo zrzeszenia i koalicji jest zagwarantowane dla przedsiębiorców i dla pracowników, dla każdego celu nie przeciwnego prawu;

3. Żadne dziecko nie będzie dopuszczone do pracy w przemyśle i handlu przed 14 rokiem życia, przez co zabezpieczy się jego rozwój i jego wykształcenie.

Pomiędzy 14-tym a 18-tym rokiem życia chłopcy i dziewczęta mogą być używani jedynie do pracy dostosowanej do ich rozwoju fizycznego i pod warunkiem, że ich wykształcenie zawodowe i ogólne będzie nadal zapewnione;

4. Każdy pracownik ma prawo do płacy, która zabezpieczy mu stopę życiową, odpowiadającą cywilizacji danego czasu i kraju;

5. Równa płaca bez różnicy płci za pracę jednakową co do ilości i jakości;

http://rcin.org.pl/ifis

6. Dla wszystkich pracowników odpoczynek cotygodniowy — niedzielny. W razie niemożności udzielenia takiego — odpoczynek równoważny;

7. Ograniczenie godzin pracy w przemyśle na podstawie 8-mio godzinnego dnia pracy lub 48-mio godzinnego tygodnia pracy, prócz krajów, w których warunki klimatyczne, stan pierwotny organizacji przemysłowej lub inne okoliczności specjalne wywołują znaczną różnicę w wydajności pracy.

Dla tych krajów Międzynarodowa Konferencja Pracy wskaże zasady do przyjęcia, które winny w przybliżeniu stanowić odpowiednik zasad wymienionych powyżej;

8. Pracownicy cudzoziemscy, dopuszczeni legalnie do danego kraju, oraz ich rodziny, będą mieli prawo do tego, aby byli traktowani na równi z krajowcami we wszystkim, co dotyczy ich, jako pracowników, jak również pod względem ubezpieczeń społecznych;

9. Wszystkie kraje winny zorganizować służbę inspekcji pracy, aby zapewnić stosowanie praw i przepisów, dotyczących ochrony pracowników; w służbie inspekcji winny brać udział kobiety.

http://rcin.org.pl/ifis

III.

TRAKTAT POKOJOWY

MIĘDZY MOCARSTWAMI SPRZYMIERZONEMI I STOWARZYSZONEMI A NIEMCAMI, PODPISANY W WERSALU 28 CZERWCA 1919 ROKU.

CZĘŚĆ XIII.

PRACA.

TRAITÉ DE PAIX

ENTRE LES PUISSANCES ALLIÉES ET ASSOCIÉES ET L'ALLEMAGNE SIGNÉ à VERSAILLES LE 28 JUIN 1919.

PARTIE XIII.

TRAVAIL.

http://rcin.org.pl/ifis

SECTION I.

ORGANISATION DU TRAVAIL.

Attendu que la Société des Nations a pour but d'établir la paix universelle, et qu'une telle paix ne peut être fondée que sur la base de la justice sociale;

Attendu qu'il existe des conditions de travail impliquant pour un grand nombre de personnes l'injustice, la misère et les privations, ce qui engendre un tel mécontentement que la paix et l'harmonie universelles sont mises en danger, et attendu qu'il est urgent d'améliorer ces conditions: par exemple, en ce qui concerne la réglementation des heures de travail, la fixation d'une durée maxima de la journée et de la semaine de travail, le recrutement de la main-d'oeuvre, la lutte contre le chômage, la garantie d'un salaire assurant des conditions d'existence convenables, la protection des travailleurs contre les maladies générales ou professionnelles et les accidents résultant du travail, la protection des enfants, des adolescents et des femmes, les pensions de vieillesse et d'invalidité, la défense des intérêts des travailleurs occupés à l'étranger, l'affirmation du principe de la liberté syndicale, l'organisation de l'enseignement professionnel et technique et autres mesures analogues;

Attendu que la non-adoption par une nation quelconque d'un régime de travail réellement humain fait obstacle aux efforts des autres nations désireuses d'améliorer le sort des travailleurs dans leurs propres pays;

Les Hautes Parties Contractantes, mues par des sentiments de justice et d'humanité aussi bien que par le désir d'assurer une paix mondiale durable, ont convenu ce qui suit:

http://rcin.org.pl/ifis

DZIAŁ I.

ORGANIZACJA PRACY.

Zważywszy, że celem Ligi Narodów jest ustalenie powszechnego pokoju i że pokój taki może być zbudowany jedynie na podstawie sprawiedliwości społecznej;

zważywszy, że istnieją warunki pracy, które wielkiej liczbie ludzi niosą niesprawiedliwość, nędzę i niedostatek, co pociąga za sobą takie niezadowolenie, że pokój i harmonja powszechne są zagrożone; zważywszy, że polepszenie tych warunków stanowi rzecz pilną, jak naprzykład w sprawach: unormowania godzin pracy, najmu siły roboczej, walki z bezrobociem, zagwarantowania zarobku, zapewniającego dostateczne warunki utrzymania, zabezpieczenia pracowników od chorób ogólnych lub zawodowych i od wypadków przy pracy, ochrony dzieci, młodocianych i kobiet, rent na starość i w razie niezdolności do pracy, obrony interesów robotników zatrudnionych zagranicą, uznania zasady wolności związków, organizacji, nauczania zawodowego i technicznego, oraz innych środków podobnych;

zważywszy, że nieuwzględnienie przez którykolwiek naród istotnie ludzkich warunków pracy stanowi przeszkodę w wysiłkach innych narodów, pragnących polepszyć los pracowników we własnych krajach;

Wysokie Strony Kontraktujące, powodowane uczuciami sprawiedliwości i ludzkości, jak również chęcią zabezpieczenia światu trwałego pokoju, postanowiły, co następuje:

http://rcin.org.pl/ifis

CHAPITRE PREMIER.

Organisation.

ARTICLE 387.

Il est fondé une organisation permanente chargée de travailler à la réalisation du programme exposé dans le préambule.

Les Membres originaires de la Société des Nations seront Membres originaires de cette organisation, et, désormais, la qualité de membre de la Société des Nations entraînera celle de membre de ladite organisation.

ARTICLE 388.

L'organisation permanente comprendra:

1. Une Conférence Générale des représentants des Membres;

2. Un Bureau International du Travail sous la direction du Conseil d'Administration prévu à l'article 393.

ARTICLE 389.

La Conférence Générale des représentants des Membres tiendra des sessions chaque fois que besoin sera et, au moins, une fois par an. Elle sera composée de quatre représentants de chacun des Membres dont deux seront les Délégués du Gouvernement et dont les deux autres représenteront respectivement, d'une part, les employeurs, d'autre part, les travailleurs ressortissant à chacun des Membres.

Chaque Délégué pourra être accompagné par des conseillers techniques dont le nombre pourra être de deux au plus pour chacune des matières distinctes inscrites à l'ordre du jour

http://rcin.org.pl/ifis

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Organizacja.

ARTYKUŁ 387.

Niniejszym powstaje stała organizacja, która będzie pracowała nad urzeczywistnieniem programu wyłuszczonego we wstępie.

Pierwsi Członkowie Ligi Narodów będą pierwszymi członkami organizacji powyższej, w przyszłości zaś członkostwo Ligi Narodów pociągnie za sobą członkostwo wymienionej organizacji.

ARTYKUŁ 388.

Stała organizacja składać się będzie:

1. Z Ogólnej Konferencji przedstawicieli Członków;

2) Z Międzynarodowego Biura Pracy pod kierunkiem Rady Administracyjnej, przewidzianej w artykule 393.

ARTYKUŁ 389.

Ogólna Konferencja przedstawicieli Członków będzie odbywała posiedzenia w miarę potrzeby, a przynajmniej raz na rok. Składać się ona będzie z 4-ch przedstawicieli każdego z Członków, z których dwaj będą Delegatami Rządu, dwaj zaś pozostali reprezentować będą z jednej strony pracodawców, z drugiej — pracowników każdego z Członków.

Każdemu Delegatowi będą mogli towarzyszyć doradcy fachowi w liczbie conajwyżej dwuch do każdej poszczególnej sprawy, objętej porządkiem dziennym posiedzenia. Jeżeli

http://rcin.org.pl/ifis

de la session. Quand des questions intéressant spécialemen des femmes doivent venir en discussion à la Conférence, une au moins parmi les personnes désignées comme conseillers techniques devra être une femme.

Les Membres s'engagent à désigner les délégués et conseillers techniques non gouvernementaux d'accord avec les organisations professionnelles les plus représentatives soit des employeurs, soit des travailleurs du pays considéré, sous la réserve que de telles organisations existent.

Les conseillers techniques ne seront autorisés à prendre la parole que sur la demande faite par le délégué auquel ils sont adjoints et avec l'autorisation spéciale du Président de la Conférence; ils ne pourront prendre part aux votes.

Un délégué peut, par une note écrite adressée au Président, désigner l'un de ses conseillers techniques comme son suppléant, et ledit suppléant, en cette qualité, pourra prendre part aux délibérations et aux votes.

Les noms des délégués et de leurs conseillers techniques seront communiqués au Bureau International du Travail par le Gouvernement de chacun des Membres.

Les pouvoirs des délégués et de leurs conseillers techniques seront soumis à la vérification de la Conférénce, laquelle pourra, par une majorité des deux-tiers des suffrages exprimés par les délégués présents, refuser d'admettre tout délégué ou tout conseiller technique qu'elle ne jugera pas avoir été désigné conformément aux termes du présent article.

ARTICLE 390.

Chaque délégué aura le droit de voter individuellement sur toutes les questions soumises aux délibérations de la Conférence.

http://rcin.org.pl/ifis

przedmiotem dyskusji Konferencji mają być sprawy, dotyczące specjalnie kobiet, przynajmniej jedna z osób, wyznaczonych na doradców fachowych, winna być kobietą.

Członkowie zobowiązują się do wyznaczenia delegatów i doradców fachowych nierządowych w porozumieniu z najwybitniejszemi organizacjami zawodowemi przedsiębiorców i pracowników danego kraju, o ile tylko organizacje takie istnieją.

Doradcy fachowi będą mogli zabierać głos jedynie na wezwanie delegata, któremu są przydani i za specjalnym zezwoleniem Przewodniczącego Konferencji; nie wolno im jednak będzie brać udziału w głosowaniu.

Delegat może w piśmie zwróconym do Przewodniczącego wyznaczyć jednego z doradców fachowych na swego zastępcę; w tym charakterze zastępca będzie mógł brać udział w obradach i w głosowaniu.

Rząd każdego z Członków podawać będzie do wiadomości Międzynarodowego Biura Pracy nazwiska delegatów oraz ich doradców fachowych.

Pełnomocnictwa delegatów i ich doradców fachowych poddawane będą sprawdzaniu przez Konferencję, która może większością dwuch trzecich głosów, oddanych przez delegatów obecnych, odrzucić każdego delegata lub doradcę fachowego, którego wyznaczenie uzna za niezgodne z przepisami artykułu niniejszego.

ARTYKUŁ 390.

Każdy delegat będzie miał prawo głosować indywidualnie we wszystkich sprawach, poddanych pod obrady Konferencji.

http://rcin.org.pl/ifis

Dans le cas où l'un des Membres n'aurait pas désigné l'un des délégués non gouvernementaux auquel il a droit, l'autre délégué non gouvernemental aura le droit de prendre part aux discussions de la Conférence, mais n'aura pas le droit de voter.

Au cas où la Conférence, en vertu des pouvoirs que lui confère l'article 389, refuserait d'admettre l'un des délégués d'un des Membres, les stipulations du présent article seront appliquées comme si ledit délégué n'avait pas été désigné.

ARTICLE 391.

Les sessions de la Conférence se tiendront au siège de la Société des Nations ou en tout autre lieu qui aura pu être fixé par la Conférence, dans une session antérieure, à la majorité des deux-tiers des suffrages exprimés par les délégués présents.

ARTICLE 392.

Le Bureau International du Travail sera établi au siége de la Société des Nations et fera partie de l'ensemble des institutions de la Société.

ARTICLE 393.

Le Bureau International du Travail sera placé sous la direction d'un Conseil d'Administration composé de vingt-quatre personnes, lesquelles seront désignées selon les dispositions suivantes:

Le Conseil d'Administration du Bureau International du Travail sera composé comme suit:

Douse personnes représentant les Gouvernements;

http://rcin.org.pl/ifis

W razie, gdyby jeden z Członków nie wyznaczył jednego z delegatów nierządowych, do których ma prawo, drugi delegat nierządowy będzie miał prawo brać udział w dyskusjach Konferencji, lecz bez prawa głosu.

W razie, jeżeli Konferencja na mocy praw, przysługujących jej z artykułu 389, odrzuci jednego z delegatów któregoś Członka, to orzeczenia artykułu niniejszego będą stosowane tak, jak gdyby dany delegat nie był wyznaczony.

ARTYKUŁ 391.

Posiedzenia Konferencji odbywać się będą w siedzibie Ligi Narodów albo w innym jakimkolwiek miejscu, wyznaczonym przez Konferencję na poprzednim posiedzeniu większością dwuch trzecich głosów, oddanych przez delegatów obecnych.

ARTYKUŁ 392.

Międzynarodowe Biuro Pracy będzie się znajdowało w siedzibie Ligi Narodów i stanowić będzie część składową instytucji Ligi.

ARTYKUŁ 393.

Międzynarodowe Biuro Pracy podlegać będzie kierownictwu Rady Administracyjnej, złożonej z dwudziestu czterech osób, wyznaczonych według zasad następujących:

Skład Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy będzie następujący:

Dwanaście osób, reprezentujących Rządy;

http://rcin.org.pl/ifis

Six personnes élues par les délégués à la Conférence représentant les patrons;

Six personnes élues par les délégués à la Conférence représentant les employés et ouvriers.

Sur le douze personnes représentant les Gouvernements, huit seront nommées par les Membres dont l'importance industrielle est la plus considérable et quatre seront nommées par les Membres désignés à cet effet par les délégués gouvernementaux à la Conférence, exclusion faite des délégués des huit Membres susmentionnés.

Les contestations éventuelles sur la question de savoir quels sont les Membres ayant l'importance industrielle la plus considérable seront tranchées par le Conseil de la Société des Nations.

La durée du mandat des membres du Conseil d'administration sera de trois ans. La manière de pourvoir aux sièges vacants et les autres questions de même nature pourront être réglées par le Conseil d'administration sous réserve de l'approbation de la Conférence.

Le Conseil d'administration élira l'un de ses membres comme Président et établira son règlement. Il se réunira aux époques qu'il fixera lui-même. Une session spéciale devra être tenue chaque fois que dix membres au moins du Conseil auront formulé une demande écrite à ce sujet.

ARTICLE 394.

Un Directeur sera placé à la tête du Bureau international du Travail; il sera désigné par le Conseil d'administration de qui il recevra ses instructions et vis-à-vis de qui sera responsable de la bonne marche du Bureau ainsi que de l'exécution de toutes autres tâches qui auront pu lui être confiées.

Le Directeur ou son suppléant assisteront à toutes les séances du Conseil d'administration.

http://rcin.org.pl/ifis

sześć osób wybranych przez delegatów na Konferencję, reprezentujących pracodawców;

sześć osób wybranych przez delegatów na Konferencję, repzezentujących pracowników i robotników.

Z dwunastu osób, reprezentujących Rządy, ośm osób wyznaczą Członkowie, których znaczenie w przemyśle jest największe, cztery zaś osoby wyznaczą Członkowie, specjalnie w tym celu wybrani przez delegatów rządowych na Konterencję, z wyłączeniem delegatów ośmiu Członków powyżej wzmiankowanych.

Ewentualne spory z powodu tego, których Członków uważać należy za posiadających największe znaczenie w przemyśle, rozstrzygać będzie Rada Ligi Narodów.

Mandat Członków Rady Administracyjnej trwać będzie trzy lata. Sposób obsadzenia miejsc wakujących i inne sprawy tego rodzaju będzie mogła regulować Rada Administracyjna, z zastrzeżeniem uzyskania potwierdzenia Konferencji.

Rada Administracyjna wybierze z pośród swych członków Przewodniczącego i ułoży swój regulamin. Rada zbierać się będzie w terminach przez siebie ustalonych. Specjalne posiedzenie odbyć się będzie musiało, ilekroć conajmniej dziesięciu członków Rady wniesie odnośne żądanie na piśmie.

ARTXKUŁ 394.

Na czele Międzynarodowego Biura Pracy będzie stał Dyrektor; wyznaczać go będzie Rada Administracyjna, od której otrzymywać on będzie instrukcje i wobec której odpowiedzialnym będzie za prawidłowy bieg Biura, jak również za wykonanie wszystkich innych powierzanych mu żądań.

Dyrektor lub jego zastępca obecny będzie na wszystkich posiedzeniach Rady Administracyjnej.

http://rcin.org.pl/ifis

ARTICLE 395.

Le personnel du Bureau international du Travail sera choisi par le Directeur. Le choix fait devra porter, dans toute la mesure compatible avec le souci d'obtenir le meilleur rendement, sur des personnes de différentes nationalités. Un certain nombre de ces personnes devront être des femmes.

ARTICLE 396.

Les fonctions du Bureau international du Travail comprendront la centralisation et la distribution de toutes informations concernant la réglementation internationale de la condition des travailleurs et du régime du travail et, en particulier, l'étude des questions qu'il est proposé de soumettre aux discussions de la Conférence en vue de la conclusion des conventions internationales, ainsi que l'exécution de toutes enquêtes spéciales prescrites par la Conférence.

Il sera chargé de préparer l'ordre du jour des sessions de la Conférence.

Il s'acquittera, en conformité des stipulations de la présente Partie du présent Traité, des devoirs qui lui incombent en ce qui concerne tous différends internationaux.

Il rédigera et publiera en français, en anglais, et dans telle autre langue que le Conseil d'administration jugera convenable, un bulletin périodique consacré à l'etude des questions concernant l'industrie et le travail et présentant un intérêt international.

D'une manière générale il aura, en sus des fonctions indiquées au présent article tous autres pouvoirs et fonctions que la Conférence jugera à propos de lui attribuer.

http://rcin.org.pl/ifis

ARTYKUŁ 395.

Dyrektor dobierać będzie personel Międzynarodowego Biura Pracy. Wybór winien być dokonywany z pośród osób różnych narodowości, o ile tylko da się to uzgodnić ze względami na uzyskanie największej wydajności pracy. Pewną liczbę osób powyższych stanowić powinne kobiety.

ARTYKUŁ 396.

Do czynności Międzynarodowego Biura Pracy należeć będzie ześrodkowanie i udzielanie wszelkich informacji w sprawach międzynarodowego uregulowania położenia pracowników oraz warunków pracy, w szczególności zaś badanie kwestji, które mają być przedłożone pod obrady Konferencji w celu zawarcia konwencji międzynarodowych oraz przeprowadzenia wszelkich ankiet specjalnych, zleconych przez Konferencję.

Obowiązkiem Biura będzie przygotowanie porządku dziennego obrad Konferencji.

Zgodnie z przepisami niniejszej części niniejszego Traktatu, Biuro pełnić będzie obowiązki, przypadające mu we wszelkich sporach międzynarodowych.

Biuro będzie redagowało i wydawało w językach francuskim, angielskim oraz w każdym innym, według uznania Rady Administracyjnej, biuletyn perjodyczny, poświęcony badaniom zagadnień, dotyczących przemysłu i pracy i posiadających znaczenie międzynarodowe.

Poza czynnościami wymienionemi w artykule niniejszym, Biuro pełnić będzie wogóle wszelką władzę i czynności, które Konferencja powierzyć mu uzna za właściwe.

http://rcin.org.pl/ifis

ARTICLE 397.

Les ministères des Membres qui s'occupent des questions ouvrières pourront communiquer directement avec le Directeur par l'intermédiaire du représentant de leur Gouvernement au Conseil d'administration du Bureau international du Travail, ou, à défaut de ce représentant, par l'intermédiaire de tel autre fonctionnaire dûment qualifié et désigné à cet effet par le Gouvernement intéressé.

ARTICLE 398.

Le Bureau international du Travail pourra demander le concours du Secrétaire général de la Société des Nations pour toutes questions à l'occasion desquelles ce concours pourra être donné.

ARTICLE 399.

Chacun des Membres payera les frais de voyage et de séjour de ses délégués et de leurs conseillers techniques ainsi que de ses représentants prenant part aux sessions de la Conférence et du Conseil d'administration selon les cas.

Tous autres frais du Bureau international du Travail, des sessions de la Conférence ou de celles du Conseil d'administration, seront remboursés au Directeur par le Secrétaire général de la Société des Nations sur le budget général de la Société.

Le Directeur sera responsable, vis-à-vis du Secrétaire général de la Société des Nations, pour l'emploi de tous fonds à lui versés, conformément aux stipulations du présent article.

---

http://rcin.org.pl/ifis

ARTYKUŁ 397.

Ministerstwa Członków, zajmujące się sprawami robotniczemi, będą mogły porozumiewać się bezpośrednio z Dyrektorem przez przedstawiciela swego Rządu w Radzie Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy lub też, w braku powyższego przedstawiciela, przez innego funkcjonarjusza odpowiednio uznanego i w tym celu przez interesowany Rząd wyznaczonego.

ARTYKUŁ 398.

Międzynarodowe Biuro Pracy będzie w prawie żądać współdziałania Sekretarza Jeneralnego Ligi Narodów we wszystkich sprawach, w których współdziałania tego można będzie udzielić.

ARTYKUŁ 399.

Każdy z Członków będzie pokrywał koszty podróży i pobytu swych delegatów i doradców fachowych oraz swych przedstawicieli, biorących udział w obradach Konferencji lub Rady Administracyjnej.

Wszelkie inne koszty Międzynarodowego Biura Pracy, posiedzeń Konferencji i Rady Administracyjnej zwracać będzie Dyrektorowi Sekretarz Jeneralny Ligi Narodów na rachunek ogólnego budżetu Ligi.

Dyrektor będzie odpowiedzialny przed Sekretarzem Jeneralnym Ligi Narodów za sposób zużycia wszelkich funduszów przekazywanych mu, na zasadzie przepisów artykułu niniejszego.

http://rcin.org.pl/ifis

CHAPITRE II.

Fonctionnement.

ARTICLE 400.

Le Conseil d'administration établira l'ordre du jour des sessions de la Conférence après avoir examiné toutes propositions faites par le Gouvernement d'un des Membres ou par toute autre organisation visée à l'article 389 au sujet des matières à inscrire à cet ordre du jour.

ARTICLE 401.

Le Directeur remplira les fonctions de Secrétaire de la Conférence et devra faire parvenir l'ordre du jour de chaque session, quatre mois avant l'ouverture de cette session, à chacun des Membres, et, par l'intermédiaire de ceux-ci, aux délégués non gouvernementaux, lorsque ces derniers auront été désignés.

ARTICLE 402

Chacun des Gouvernements des Membres aura le droit de contester l'inscription, à l'ordre du jour de la session, de l'un ou plusieurs des sujets prévus. Les motifs justifiant cette opposition devront être exposés dans un mémoire explicatif adressé au Directeur, lequel devra le communiquer aux Membres de l'Organisation permanente.

Les sujets auxquels il aura été fait opposition resteront néanmoins inclus à l'ordre du jour si la Conférence en décide ainsi à la majorité des deux-tiers des suffrages exprimés par délégués présents.

Toute question au sujet de laquelle la Conférence décide,

http://rcin.org.pl/ifis

ROZDZIAŁ II-gi.

Działalność.

ARTYKUŁ 400.

Rada Administracyjna będzie ustalała porządek dzienny obrad Konferencji po zbadaniu wszystkich wniosków jakie postawiły Rządy poszczególnych Członków lub inne organizacje, wskazane w artykule 389, co do spraw, nadających się do wniesienia na dany porządek dzienny.

ARTYKUŁ 401.

Dyrektor będzie pełnił czynności Sekretarza Konferencji i obowiązany będzie na cztery miesiące przed otwarciem każdego posiedzenia dostarczyć jego porządek dzienny wszystkim Członkom, za ich zaś pośrednictwem — delegatom nierządowym w razie, jeżeli ci ostatni będą już wyznaczeni.

ARTYKUŁ 402.

Rząd każdego z Członków będzie miał prawo zakwestjonować wniesienie na porządek dzienny posiedzenia jednego lub kilku przewidzianych punktów. Motywy, uzasadniające to zakwestjonowanie, winne być wyłożone w memorjale wyjaśniającym, skierowanym do Dyrektora, który zakomunikować je winien Członkom Stałej Organizacji.

Jeżeli jednak Konferencja tak postanowi większością dwuch trzecich głosów, oddanych przez obecnych delegatów, punkty zakwestjonowane pozostaną na porządku dziennym.

Każda sprawa, co do której Konferencja tą samą większością dwuch trzecich orzeknie, że powinna być rozpoznaną

http://rcin.org.pl/ifis

à la même majorité des deux-tiers, qu'elle doit être examinée (autrement que prévu dans l'alinéa précédent), sera portée à l'ordre du jour de la session suivante.

ARTICLE 403.

La Conférence formulera les règles de son fonctionnement; elle élira son président; elle pourra nommer des commissions chargées des présenter des rapports sur toutes questions qu'elle estimera devoir mettre à l'étude.

La simple majorité des suffrages exprimés par les membres présents de la Conférence décidera dans tous les cas où une majorité plus forte n'est pas spécialement prévue par d'autres articles de la présente Partie du présent Traité.

Aucun vote n'est acquis si le nombre des suffrages exprimés est inférieur à la moitié du nombre des délégués présents à la session.

ARTICLE 404.

La Conférence pourra adjoindre aux Commissions qu'elle constitue des conseillers techniques qui seront voix consultative mais non délibérative.

ARTICLE 405.

Si la Conférence se prononce pour l'adoption de propositions relatives à un objet à l'ordre du jour, elle aura à déterminer si ces propositions devront prendre la forme: a) d'une „recommandation" à soumettre à l'examen des Membres, en vue de lui faire porter effet sous forme de loi nationale ou autrement; b) ou bien d'un projet de convention internationale à ratifier par les Membres.

Dans les deux cas, pour qu'une recommandation ou qu'un projet de convention soient adoptés au vote final par

http://rcin.org.pl/ifis

(odmiennie, aniżeli to przewidziano w ustępie poprzednim), wniesiona będzie na porządek dzienny następnego posiedzenia.

ARTYKUŁ 403.

Konferencja ułoży przepisy dla swej działalności; dokona wyboru przewodniczącego; będzie mogła wyznaczać komisje, dla składania sprawozdań we wszelkich sprawach, których zbadanie uzna za potrzebne.

Wszystkie sprawy rozstrzygane będą prostą większością głosów, oddanych przez obecnych członków Konferencji, o ile inne artykuły niniejszej części Traktatu niniejszego nie przewidują specjalnej większości kwalifikowanej.

Uchwała nie może być powzięta, jeżeli ilość oddanych głosów jest mniejszą, niż połowa liczby delegatów obecnych na posiedzeniu.

ARTYKUŁ 404.

Konferencja może do tworzonych przez siebie Komisji włączyć doradców fachowych z głosem doradczym, nie zaś decydującym.

ARTYKUŁ 405.

Wypowiadając się za przyjęciem wniosków w sprawie jednego z punktów porządku dziennego, Konferencja winna będzie określić, jaką formę wnioski te mają przybrać: a) „zalecenia", które przedłoży się badaniu Członków w celu zadośćuczynienia mu bądź w postaci ustawy narodowej, bądź w inny sposób, albo też b) projektu Konwencji Międzynarodowej, podlegającego ratyfikacji Członków.

W obu wypadkach do przyjęcia przez Konferencję zalecenia lub projektu Konwencji w ostatecznym głosowaniu

http://rcin.org.pl/ifis

la Conférence, une majorité des deux-tiers des voix des délégués présents est requise.

En formant une recommandation ou un projet de convention d'une application générale, la Conférence devra avoir égard aux pays dans lesquels le climat, le développement incomplet de l'organisation industrielle ou d'autres circonstances particulières rendent les conditions de l'industrie essentiellement différentes, et elle aura a suggérer telles modifications qu'elle considérerait comme pouvant être nécessaires pour répondre aux conditions propres à ces pays.

Un exemplaire de la recommandation ou du projet de convention sera signé par le Président de la Conférence et le Directeur et sera déposé entre les mains du Sécretaire général de la Société des Nations. Celui-ci communiquera une copie certifiée conforme de la recommandation ou du projet de convention à chacun des Membres.

Chacun de Membres s'engage à soumettre dans le délai d'un an à partir de la clôture de la session de la Conférence ou, si par suite de circonstances exceptionnelles, il est impossible de procéder dans un délai d'un an, dès qu'il sera possible, mais jamais plus de dix-huit mois après la clôture de la session de la Conférence), la recommandation ou le projet de convention à l'autorité ou aux autorités dans la compétence desquelles rentre la matière, en vue de la transformer en loi ou de prendre des mesures d'un autre ordre.

S'il s'agit d'une recommandation, les Membres informeront le Secrétaire général des mesures prises.

S'il s'agit d'un projet de convention, le Membre qui aura obtenu le consentement de l'autorité ou des autorités compétentes, communiquera sa ratification formelle de la Convention au Secrétaire général et prendra telles mesures qui seront nécessaires pour rendre effectives les dispositions de ladite convention.

http://rcin.org.pl/ifis

potrzeba większości dwuch trzecich głosów delegatów obecnych.

Przy tworzeniu zalecenia lub projektu Konwencji dla zastosowania ogólnego, Konferencja winna będzie uwzględniać kraje, w których klimat, niedostateczny rozwój organizacji przemysłowej lub inne specjalne okoliczności wywołują zasadnicze różnice w warunkach przemysłu; Konferencja winna będzie podać modyfikacje, które, według jej uznania, byłyby konieczne dla uczynienia zadość odrębnościom tych krajów.

Jeden egzemplarz zalecenia lub projektu Konwencji będzie podpisany przez Prezydenta Konferencji i przez Dyrektora i złożony na ręce Sekretarza Jeneralnego Ligi Narodów. Sekretarz Jeneralny przesyłać będzie każdemu z Członków uwierzytelniony odpis zalecenia lub projektu Konwencji.

Każdy z Członków zobowiązuje się w ciągu roku od daty zamknięcia posiedzenia Konferencji (a gdyby wskutek okoliczności wyjątkowych uskutecznienie tego okazało się w ciągu jednego roku niemożliwym, to z chwilą pierwszej możliwości, w każdym zaś razie nie później, niż w ośmnaście miesięcy po zamknięciu posiedzenia Konferencji) przedstawić zalecenie lub projekt Konwencji tej władzy lub tym władzom, do których kompetencji sprawa należy, a to w celu przyobleczenia go w ustawę lub powzięcia środków innego rodzaju.

Gdy chodzić będzie o zalecenie, Członkowie będą zawiadamiali Sekretarza Jeneralnego — o środkach przedsięwziętych.

Gdy chodzić będzie o projekt Konwencji, Członek, który otrzyma zgodę władzy lub władz kompetentnych, zakomunikuje swoją ostateczną ratyfikację konwencji Sekretarzowi Jeneralnemu i przedsięweźmie środki niezbędne dla wprowadzenia w życie przepisów powyższej konwencji.

http://rcin.org.pl/ifis

Si une recommandation n'est pas suivie d'un acte législatif ou d'autres mesures de nature à rendre effective cette recommandation ou bien si un projet de convention ne rencontre pas l'assentiment de l'autorité ou des autorités dans la compétence desquelles rentre la matière, le Membre ne sera soumis à aucune autre obligation.

Dans le cas où il s'agit d'un État fédératif dont le pouvoir d'adhérer à une convention sur des objets concernant le travail est soumis à certaines limitations, le Gouvernement aura le droit de considérer un projet de convention auquel s'appliquent cés limitations comme une simple recommandation et les dispositions du présent article en ce qui regarde les recommandations s'appliqueront dans ce cas.

L'article ci-dessus sera interprété en conformité du principe suivant.

En aucun cas il ne sera demandé à aucun des Membres, comme conséquence de l'adoption par la Conférence d'une recommadation ou d'un projet de convention, de diminuer la protection déja accordée par sa législation aux travailleurs dont il s'agit.

ARTICLE 406.

Toute convention ainsi ratifiée sera enregistrée par le Secrétaire général de la Société des Nations, mais ne liera que les Membres qui l'ont ratifiée.

ARTICLE 407.

Tout projet qui dans le scrutin final sur l'ensemble, ne recueillera pas la majorité des deux tiers des suffrages exprimés par les Membres présents peut faire l'objet d'une convention particulière entre ceux des Membres de l'Organisation permanente qui en ont le désir.

http://rcin.org.pl/ifis

Jeżeli zalecenie nie spowodowało wydania aktu ustawodawczego lub innych środków, któreby pozwoliły na wprowadzenie w życie tego zalecenia, albo jeżeli projekt konwencji nie uzyskał zgody ze strony władzy lub władz, do których kompetencji należy, to na Członku nie będzie ciążył żaden inny obowiązek.

W razie, gdy chodzi o Państwo związkowe, którego prawo przyłączenia się do konwencji, w sprawach pracy, ulega pewnym ograniczeniom, Rząd będzie miał prawo uważać projekt konwencji, do którego stosują się dane ograniczenia, za zwykłe zalecenie i zastosować w danym wypadku przepisy niniejszego artykułu, dotyczące zaleceń.

Powyższy artykuł winien być interpretowany zgodnie z następującą zasadą:

Wskutek uchwalenia przez Konferencję bądź zalecenia, bądź projektu konwencji, w żadnym razie nie można będzie żądać od żadnego z Członków, by zmniejszył ochronę, udzieloną już przez jego ustawodawstwo odnośnym pracownikom.

ARTYKUŁ 406.

Sekretarz Jeneralny Ligi Narodów wpisywać będzie do rejestru każdą konwencję ratyfikowaną w sposób powyższy. Konwencja ta jednak będzie obowiązywała tylko tych Członków, którzy ją ratyfikowali.

ARTYKUŁ 407.

Projekt, który przy głosowaniu ostatecznym nad jego całością nie uzyska większości dwuch trzecich głosów, oddanych przez Członków obecnych, może stać się przedmiotem oddzielnej konwencji między życzącemi jej sobie Członkami Stałej Organizacji.

http://rcin.org.pl/ifis

Toute convention particulière de cette nature devra être communiquée par les Gouvernements intéressés au Secrétaire général de la Société des Nations, lequel la fera enregistrer.

ARTICLE 408.

Chacun des Membres s'engage à présenter au Bureau international du Travail un rapport annuel sur les mesures prises par lui pour mettre á exécution les conventions auxquelles elle a adhéré. Ces rapports seront rédigés sous la forme indiquée par le Conseil d'administration et devront contenir les précisions demandées par ce dernier. Le Directeur présentera un résumé de ces rapports à la plus prochaine session de la Conférence.

ARTICLE 409.

Toute réclamation adressée en Bureau international du Travail par une organisation professionelle ouvrière ou patronale et aux termes de laquelle l'un quelconque des Membres n'aurait pas assuré d'une manière satisfaisante l'exécution d'une convention à laquelle ledit Membre, a adhéré, pourra être transmise par le Conseil d'administration au Gouvernement mis en cause et ce Gouvernement pourra être invité à faire sur la matière telle déclaration quil jugera convenable.

ARTICLE 410.

Si aucune déclaration n'est reçue du Gouvernement mis en cause dans un délai raisonnable, ou si la déclaration reçue ne paraît pas satisfaisante au Conseil d'administration, ce dernier aura le droit de rendre publique la réclamation reçue et, le cas échéant, la réponse faite.

http://rcin.org.pl/ifis

Rządy interesowane zawiadomią o każdej takiej oddzielnej konwencji Sekretarza Jeneralnego Ligi Narodów, który zarządzi wniesienie konwencji do rejestru.

ARTYKUŁ 408.

Każdy z Członków zobowiązuje się składać do Międzynarodowego Biura Pracy coroczne sprawozdanie z podjętych środków, w celu wykonania konwencji, do której przystąpił. Sprawozdania te będą redagowane według formy, wskazanej przez Radę Administracyjną i zawierać będą szczegóły zażądane przez Radę. Na najbliższym posiedzeniu Dyrektor winien będzie przedstawiać streszczenie powyższych sprawozdań.

ARTYKUŁ 409.

Zażalenie, zgłoszone do Międzynarodowego Biura Pracy przez organizację zawodową robotników lub pracodawców z powodu, że jeden z Członków nie zapewnił dostatecznie wykonania konwencji, do której był przystąpił, będzie mogła przekazywać Rada Administracyjna odnośnemu Rządowi; Rząd ten zaś będzie można wezwać do złożenia w tej sprawie oświadczenia, jakie uzna za stosowne.

ARTYKUŁ 410.

Jeżeli odnośny Rząd w odpowiednim terminie nie złoży żadnego oświadczenia, lub jeżeli Rada Administracyjna uzna złożone przezeń oświadczenie za niedostateczne, będzie ona miała prawo podania do wiadomości publicznej zgłoszonego zażalenia, jak również odpowiedzi, o ile ta miała miejsce.

http://rcin.org.pl/ifis

ARTICLE 411.

Chacun des Membres pourra déposer une plainte au Bureau international du Travail contre un autre Membre qui, à son avis, n'assurerait pas d'une manière satisfaisante l'exécution d'une convention que l'un et l'autre auraient ratifiée en vertu des articles précédents.

Le Conseil d'administration peut, s'il le juge à propos, et avant de saisir une Commission d'enquête selon la procédure indiquée ci-après, se mettre en rapports avec le Gouvernement mis en cause de la manière, indiquée à l'article 409.

Si le Conseil d'administration ne juge pas nécessaire de communiquer la plainte au Gouvernement mis en cause, ou, si cette communication ayant été faite, aucune réponse ayant satisfait le Conseil d'administration n'a été reçue dans un délai raisonnable, le Conseil pourra provoquer la formation d'une commission d'enquête qui aura mission d'étudier la question soulevée et de déposer un rapport à ce sujet.

La même procédure pourra être engagée par le Conseil, soit d'office, soit sur la plainte d'un délégué à la Conférence.

Lorsqu'une question soulevée par l'application des articles 410 ou 411 viendra devant le Conseil d'administration, le Gouvernement mis en cause, s'il n'a pas déjà un représentant au sein du Conseil d'administration, aura le droit de désigner un délégué pour prendre part aux délibérations du Conseil relatives à cette affaire. La date à laquelle ces discussions doivent avoir lieu sera notifiée en temps utile au Gouvernement mis en cause.

ARTICLE 412.

La Commission d'enquête sera constituée de la manière suivante: Chacun de Membres s'engage à désigner, dans les six mois qui suivront la date de mise en vigueur du

http://rcin.org.pl/ifis

ARTYKUŁ 411.

Każdy z Członków będzie mógł zgłosić skargę do Międzynarodowego Biura Pracy przeciw innemu Członkowi, który, jego zdaniem, nie zapewnia w sposób dostateczny wykonania konwencji, ratyfikowanej przez obu zgodnie z poprzedniemi artykułami.

Rada Administracyjna, jeżeli uzna za stosowne jeszcze przed zwróceniem się do Komisji śledczej według postępowania podanego poniżej, będzie mogła odnieść się do danego Rządu w sposób, wskazany w artykule 409.

Jeżeli Rada Administracyjna nie uzna za konieczne zakomunikowanie skargi odnośnemu Rządowi, lub jeżeli, po zakomunikowaniu tej skargi, nie otrzyma zadawalającej odpowiedzi w odpowiednim terminie, będzie ona mogła zażądać powołania Komisji śledczej, która zbada poruszoną sprawę i złoży w tym przedmiocie sprawozdanie.

To samo postępowanie będzie mogło być wszczęte przez Radę bądź z urzędu, bądź na skutek skargi jednego z delegatów na Konferencję.

Gdy sprawa, wszczęta na podstawie artykułów 410 lub 411, przyjdzie przed Radę Administracyjną, to, jeśli odnośny Rząd nie ma w niej jeszcze przedstawiciela, będzie on miał prawo wyznaczyć delegata dla wzięcia udziału w obradach Rady w tej sprawie. O terminie tych obrad odnośny Rząd winien otrzymać zawiadomienie we właściwym dla siebie czasie.

ARTYKUŁ 412.

Komisja śledcza utworzona będzie w sposób następujący: Każdy z Członków w ciągu sześciu miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszego Traktatu zobowiązuje się wyznaczyć trzy osoby kompetentne w sprawach przemysłu,

http://rcin.org.pl/ifis

présent Traité, trois personnes compétentes en matières industrielles, la première représentant les patrons, la deuxième représentant les travailleurs et la troisième indépendante des uns et des autres. L'ensemble de ces personnes formera une liste sur laquelle seront choisis les Membres de la Commission d'enquête.

Le Conseil d'administration aura le droit de vérifier les titres desdites personnes et de refuser à la majorité des deux-tiers des suffrages exprimés par les représentants présents, la nomination de celles dont les titres ne satisferaient pas aux prescriptions du présent article.

Sur la demande du Conseil d'administration, le Secrétaire général de la Société des Nations désignera trois personnes respectivement choisies dans chacune des trois catégories de la liste pour constituer la Commission d'enquête et désignera, en outre, l'une de ce trois personnes pour présider ladite Commission. Aucune des trois personnes ainsi désignées ne pourra relever l'un des Membres directement intéressés à la plainte.

ARTICLE 413.

Dans le cas où une plainte serait renvoyée, en vertu de l'article 411, devant une Commission d'enquête, chacun des Membres, qu'il soit ou non directement intéressé à la plainte, s'engage à mettre à la disposition de la Commission toute information qui se trouverait en sa possession relativement à l'objet de la plainte.

ARTICLE 414.

La Commission d'enquête, après un examen approfondi de la plainte, rédigera un rapport dans lequel elle consignera ses constatations sur tous les points de fait permettant de préciser la portée de la contestation, ainsi que les recomman-

http://rcin.org.pl/ifis

z których jedna będzie reprezentowała pracodawców, druga— pracowników, trzecia zaś będzie niezależną od obu stron. Z osób tych utworzona będzie lista, z której dokona się wyboru Członków Komisji śledczej.

Rada Administracyjna będzie miała prawo sprawdzania kwalifikacji powyższych osób i większością dwuch trzecich głosów oddanych przez obecnych przedstawicieli odrzucenia tych, których kwalifikacje nie będą czyniły zadość przepisom artykułu niniejszego.

Na żądanie Rady Administracyjnej, Sekretarz Jeneralny Ligi Narodów wyznaczy do Komisji śledczej trzy osoby, po jednej z każdej z trzech kategorji listy, i jednej z tych trzech osób powierzy pośrednictwo w Komisji. Ani jedna z trzech osób w ten sposób wyznaczonych nie będzie mogła pochodzić z grupy Członka, bezpośrednio zainteresowanego w skardze.

ARTYKUŁ 413.

W razie przekazania skargi Komisji śledczej w myśl artykułu 411, każdy z Członków bez względu na to, czy jest bezpośrednio zainteresowany w skardze, czy też nie, zobowiązuje się oddać do rozporządzenia Komisji wszelkie informacje, odnoszące się do przedmiotu skargi, a znajdujące się w jego posiadaniu.

ARTYKUŁ 414.

Komisja śledcza, po gruntownym zbadaniu skargi, zredaguje sprawozdanie, które przedstawi rezultaty dochodzenia we wszystkich punktach faktycznych, pozwalających dokładnie ocenić znaczenie sporu, oraz zaleci środki, uważane przez nią za właściwe, do zastosowania w celu uczynienia zadość

http://rcin.org.pl/ifis

dations qu'elle croira devoir formuler quant aux mesures à prendre pour donner satisfaction au Gouvernement plaignant et quant aux délais dans lesquels ces mesures devraient être prises.

Ce rapport indiquera également, le cas échéant, les sanctions d'ordre économique contre le Gouvernement mis en cause que la Commission jugerait convenables et dont l'application par les autres Gouvernements lui paraîtrait justifiée.

ARTICLE 415.

Le Secrétaire général de la Société des Nations communiquera le rapport de la Commission d'enquête à chacun des Gouvernements intéressé dans le différend et en assurera la publication.

Chacun des Gouvernements intéressés devra signifier au Secrétaire général de la Société des Nations, dans le délai d'un mois, s'il accepte ou non les recommandations contenues dans le rapport de la Commission, et, au cas où il ne les accepte pas, s'il désire soumettre le différend à la Cour permanente de justice internationale de la Société des Nations.

ARTICLE 416.

Dans le cas où l'un des Membres ne prendrait pas, relativement à une recommandation ou à un projet de Convention, les mesures prescrites à l'article 405, tout autre Membre aura le droit d'en référer à la Cour permanente de justice internationale.

ARTICLE 417.

La décision de la Cour permanente de justice internationale concernant une plainte ou une question qui lui aurait été soumise conformément aux articles 415 ou 416 ne sera pas susceptible d'appel.

http://rcin.org.pl/ifis

Rządowi, wnoszącemu skargę, i termin, w którym środki te powinne być przedsięwzięte.

W odnośnym razie sprawozdanie wskaże również represalje natury gospodarczej przeciw odnośnemu Rządowi, które Komisja uznawałaby za właściwe i których zastosowanie przez inne Rządy uważałaby za słuszne.

ARTYKUŁ 415.

Sekretarz Jeneralny Ligi Narodów przekaże sprawozdanie Komisji śledczej każdemu z Rządów interesowanych w danym sporze i zajmie się jego opublikowaniem.

Każdy z Rządów interesowanych winien w ciągu jednego miesiąca zawiadomić Sekretarza Jeneralnego Ligi Narodów, czy się zgadza lub nie zgadza na polecenia w postanowieniach Komisji zawarte, w razie zaś jeżeli się na nie nie godzi, czy chce poddać spór stałemu Sądowi sprawiedliwości międzynarodowej przy Lidze Narodów.

ARTYKUŁ 416.

W razie gdyby jeden z Członków w stosunku do zalecenia lub projektu konwencji nie przedsięwziął środków, przewidzianych w artykule 405, wówczas każdemu innemu Członkowi przysługiwać będzie prawo zawezwania go przed stały Sąd sprawiedliwości międzynarodowej.

ARTYKUŁ 417.

Uchwała stałego Sądu sprawiedliwości międzynarodowej w sprawie skargi, lub jakiejś kwestji przedłożonej mu zgodnie z artykułem 415 lub 416, nie podlega apelacji.

http://rcin.org.pl/ifis

ARTICLE 418

Les conclusions ou recommandations éventuelles de la Commission d'enquête pourront être confirmées, amendées ou annulées par la Cour permanente de justice internationale, laquelle devra, le cas échéant, indiquer les sanctions d'ordre économique, qu'elle croirait convenable de prendre à l'encontre d'un Gouvernement en faute, et dont l'application par les autres Gouvernements lui paraîtrait justifiée.

ARTICLE 419.

Si un Membre quelconque ne se conforme pas dans le délai prescrit aux recommandations éventuellement contenues soit dans le rapport de la Commission d'enquête, soit dans la décision de la Cour permanente de justice internationale, tout autre Membre pourra appliquer audit Membre les sanctions d'ordre économique que le rapport de la Commission ou la décision de la Cour auront déclarées applicables en l'espèce.

ARTICLE 420.

Le Gouvernement en faute peut, à tout moment, informer le Conseil d'administration qu'il a pris les mesures nécessaires pour se conformer soit aux recommandations de la Commission d'enquête, soit à celles contenues dans la décision de la Cour permanente de justice internationale, et peut demander au Conseil de bien vouloir faire constituer le Secrétaire général de la Société des Nations une Commission d'enquête chargée de vérifier ses dires. Dans ce cas les stipulations des articles 412, 413, 414, 415, 417 et 418 s'appliqueront, et si le rapport de la Commission d'enquête ou la décision de la Cour permanente de justice internationale sont favorables au Gouvernement en faute, les autres Gouvernements devront aussitôt rapporter les mesures d'ordre économique qu'ils auront prises à l'encontre dudit État.

---

http://rcin.org.pl/ifis

ARTYKUŁ 418.

Ewentualne wnioski lub polecenia Komisji śledczej będą mogły być zatwierdzone, zmieniane lub unieważniane przez stały Sąd sprawiedliwości międzynarodowej, który w odnośnym wypadku winien będzie wskazać represalja natury gospodarczej, uznane przezeń za właściwe do wymierzenia przeciw Rządowi winnemu, i których zastosowanie przez inne Rządy uważa za usprawiedliwione.

ARTYKUŁ 419.

Jeżeli który z Członków nie zastosuje się w określonym czasie do poleceń ewentualnie zawartych bądź w sprawozdaniu Komisji śledczej, bądź w orzeczeniu stałego Sądu sprawiedliwości międzynarodowej, wówczas każdy inny Członek będzie mógł zastosować przeciw niemu represalja natury gospodarczej, uznane za wskazane w danym wypadku, w sprawozdaniu Komisji lub orzeczeniu Sądu.

ARTYKUŁ 420.

Rząd, który zawinił, może w każdej chwili zawiadomić Radę Administracyjną, że przedsięwziął środki konieczne, aby się zastosować do poleceń Komisji śledczej lub orzeczenia stałego Sądu sprawiedliwości międzynarodowej, i może poprosić Radę, by zechciała polecić Sekretarzowi Jeneralnemu Ligi Narodów utworzenie Komisji śledczej w celu sprawdzenia jego oświadczeń. W tym wypadku znajdą zastosowanie przepisy artykułów 412, 413, 414, 415, 417, 418 i, jeżeli sprawozdanie Komisji śledczej lub orzeczenie stałego Sądu sprawiedliwości międzynarodowej wypadnie pomyślnie dla Rządu, który zawinił, to inne Rządy winny natychmiast odwołać wszystkie środki natury gospodarczej, zarządzone przeciw temu Państwu.

---

http://rcin.org.pl/ifis

CHAPITRE III.

Prescriptions Générales.

ARTICLE 421.

Les Membres s'engagent à appliquer les conventions auxquelles ils auront adhéré, conformément aux stipulations de la présente Partie du présent Traité, à celles de leurs colonies ou possessions et à ceux de leurs protectorats qui ne se gouvernent pas pleinement eux-mêmes, cela sous les réserves suivantes:

1-o, Que la convention ne soit pas rendue inapplicable par les conditions locales;

2-o, Que les modifications, qui seraient nécessaires pour adapter la convention aux conditions locales, puissent être introduites dans celle-ci.

Chacun des Membres devra notifier au Bureau international du travail la décision qu'il propose de prendre en ce qui concerne chacune de ses colonies ou possesions ou chacun de ses protectorats ne se gouvernant pas pleinement eux-mêmes.

ARTICLE 422.

Les amendements à la présente Partie du présent Traité, qui seront adoptés par la Conférence à la majorité des deux-tiers des suffrages émis par les délégués présents, deviendront exécutoires lorsqu'ils auront été ratifiés par les États dont les représentants forment le Conseil de la Société des Nations et par les trois quarts des Membres.

ARTICLE 423.

Toutes questions ou difficultés relatives à l'interprétation de la présente Partie du présent Traité et de conventions ultérieurement conclues par les Membres, en vertu de ladite Partie, seront soumises à l'appréciation de la Cour permanente de Justice internationale.

http://rcin.org.pl/ifis

ROZDZIAŁ III-ci.

Przepisy ogólne.

ARTYKUŁ 421.

Zgodnie z postanowieniami niniejszej Części niniejszego Traktatu, Członkowie zobowiązują się stosować konwencje, do których przystąpili, do tych swoich kolonji lub posiadłości oraz krajów, znajdujących się pod ich protektoratem, które nie rządzą się zupełnie samodzielnie, a to z następującemi zastrzeżeniami:

1-o, o ile stosowanie konwencji nie okaże się niemożliwym wskutek warunków miejscowych;

2-o, o ile będą mogły być wprowadzone do konwencji zmiany niezbędne dla przystosowania jej do warunków miejscowych.

Każdy z Członków powinien zawiadomić Międzynarodowe Biuro Pracy o decyzji, którą ma zamiar powziąć w stosunku do każdej ze swych kolonji lub posiadłości, albo do krajów, znajdujących się pod jego protektoratem i nie rządzących się zupełnie samodzielnie.

ARTYKUŁ 422.

Poprawki do niniejszej części Traktatu niniejszego, przyjęte przez Konferencję większością dwuch trzecich głosów, złożonych przez delegatów obecnych, podlegać zaczną wykonaniu po ratyfikowaniu ich przez Państwa, których przedstawiciele tworzą Radę Ligi Narodów, oraz przez trzy czwarte Członków.

ARTYKUŁ 423.

Wszystkie kwestje i wątpliwości, dotyczące interpretacji niniejszej części Traktatu niniejszego oraz konwencji, zawartych później na podstawie powyższej części Traktatu przez Członków, poddawane będą pod ocenę stałego Sądu sprawiedliwości międzynarodowej.

http://rcin.org.pl/ifis

CHAPITRE IV.

Mesure Transitoires.

ARTICLE 424.

La première session de la Conférence aura lieu au mois d'octobre 1919. Le lieu et l'ordre du jour de la session sont arrêtés dans l'Annexe ci-jointe.

La convocation et l'organisation de cette première session seront assurées par le Gouvernement désigné à cet effet dans l'Annexe susmentionnée. Le Gouvernement sera assisté, en ce qui concerne la préparation des documents, par une Commission internationale, dont les membres seront désignés à la même Annexe.

Les frais de cette première session et de toute session ultérieure jusqu'au moment où les crédits nécessaires auront pu être inscrits au budget de la Société des Nations, à l'exception des frais de déplacement des délégués et des conseillers techniques, seront répartis entre les Membres dans les proportions établies pour le Bureau international de l'Union postale universelle.

ARTICLE 425.

Jusqu'à ce que la Société des Nations ait été constituée toutes communications qui devraient être adressées, en vertu des articles précedents, au Secrétaire général de la Société seront conservées par le Directeur du Bureau international du travail, lequel en donnera connaissance au Secrétaire général.

ARTICLE 426.

Jusqu'à la création de la Cour permanente de justice internationale, les différends qui doivent lui être soumis en

http://rcin.org.pl/ifis

ROZDZIAŁ IV-ty.

Zarządzenia przejściowe.

ARTYKUŁ 424.

Pierwsze posiedzenie Konferencji odbędzie się w październiku roku 1919. Miejsce i porządek dzienny posiedzenia są ustalone w załączonym Aneksie.

Zwołania i organizacji pierwszego tego posiedzenia dokona Rząd, wyznaczony w powyższym Aneksie. W przygotowywaniu dokumentów z Rządem współdziałać będzie specjalna Komisja międzynarodowa, której Członkowie będą wyznaczeni w tymże Aneksie.

Koszty tego pierwszego posiedzenia oraz wszystkich następnych, z wyjątkiem kosztów podróży delegatów i doradców fachowych do czasu, kiedy stosowne kredyty wstawić będzie można do budżetu Ligi Narodów, rozłożone będą między Członków w stosunku ustalonym dla Międzynarodowego Biura wszechświatowego Związku pocztowego.

ARTYKUŁ 425.

Do czasu ukonstytuowania się Ligi Narodów, wszystkie zawiadomienia, które na zasadzie artykułów poprzednich należałoby zwracać do Sekretarza Jeneralnego Związku, przechowa Dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy, który przekaże je do wiadomości Sekretarza Jeneralnego.

ARTYKUŁ 426.

Do czasu utworzenia stałego Sądu sprawiedliwości międzynarodowej, spory, które na zasadzie niniejszej części Trak-

http://rcin.org.pl/ifis

vertu de la présente Partie du présent Traité seront déférés à un tribunal formé de trois personnes désignées par le Conseil de la Société des Nations.

ANNEXE.

Première session de la Conférence du travail, 1919.

Le lieu de la Conférence sera Washington.

Le Gouvernement des États-Unis d'Amérique sera prié de convoquer la Conférence.

Le Comité international d'organisation sera composé de sept personnes désignées respectivement par les Gouvernements des États-Unis, de la Grande-Bretagne, de la France, de l'Italie, du Japon, de la Belgique et de la Suisse. Le Comité pourra, s'il juge nécessaire, inviter d'autres Membres à se faire représenter dans son sein.

L'ordre du jour sera le suivant:

1. Application du principe de la journée de 8 heures ou de la semaine de 48 heures.
2. Questions relatives aux moyens de prévenir le chômage et de remédier à ses conséquences.
3. Emploi des femmes:
   a) Avant ou après l'accouchement (y compris la question de l'indemnité de maternité);
   b) Pendant la nuit;
   c) Dans les travaux insalubres.
4. Emploi des enfants:
   a) Age d'admission au travail;
   b) Travaux de nuit;
   c) Travaux insalubres.
5. Extension et application des conventions internationales adoptées à Berne en 1906 sur l'interdiction du travail

http://rcin.org.pl/ifis

tatu niniejszego, winne być mu przekładane, kierowane będą do Trybunału, utworzonego z trzech osób, wyznaczonych przez Radę Ligi Narodów.

ANEKS.

Pierwsze posiedzenie Konferencji Pracy, 1919.

Miejscem Konferencji będzie Washington.

Uprasza się Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki o zwołanie Konferencji.

Międzynarodowy Komitet organizacyjny złożony będzie z siedmiu osób, wyznaczonych przez Rządy: Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanji, Francji, Włoch, Japonji, Belgji i Szwajcarji. Komitet, jeśli uzna za potrzebne, może zwrócić się do innych Członków o delegowanie przedstawicieli do składu Komitetu.

Porządek dzienny będzie następujący:

1) Zastosowanie zasady 8-godzinnego dnia lub 48-godzinnego tygodnia pracy.

2) Kwestja środków zapobiegawczych przeciwko brakowi pracy oraz zaradczych przeciw skutkom tego braku pracy.

3) Praca kobiet:
   a) przed i po porodzie (łącznie ze sprawą pokrycia wydatków macierzyństwa);
   b) w nocy;
   c) przy zajęciach szkodliwych dla zdrowia.

4) Praca dzieci:
   a) wiek dopuszczenia do pracy;
   b) praca nocna;
   c) zajęcia szkodliwe dla zdrowia;

5) Rozszerzenie i zastosowanie konwencji międzynaro-

http://rcin.org.pl/ifis

de nuit des femmes employées dans l'industrie et l'interdiction de l'emploi du phosphore blanc (jaune) dans l'industrie des allumettes.

SECTION II.

PRINCIPES GÉNÉRAUX.

ARTICLE 427.

Les Hautes Parties Contractantes, reconnaissant que le bienêtre physique, moral et intellectuel des travailleurs salariés est d'une importance essentielle au point de vue international, ont établi pour parvenir à ce but élevé, l'organisme permanent prévu à la Section I et associé à celui de la Société des Nations.

Elles reconnaissent que les différences de climat, de moeurs et d'usages, d'opportunité économique et de tradition industrielle rendent difficile à atteindre, d'une manière immédiate, l'uniformité absolue dans les conditions du travail. Mais, persuadées qu'elles sont que le travail ne doit pas être considéré simplement comme un article de commerce, elles pensent qu'il y a des méthodes et des principes pour la réglementation des conditions du travail que toutes les communautés industrielles devraient s'efforcer d'appliquer, autant que les cirsonstances spéciales dans lesquelles elles pourraient se trouver, le permettraient.

Parmi ces méthodes et principes, les suivants paraissent aux Hautes Parties Contractantes être d'une importance particulière et urgente:

1. Le principe dirigeant ci-dessus énonce que le travail ne doit pas être considéré simplement comme une marchandise ou un article de commerce.

2. Le droit d'association en vue de tous objets non

http://rcin.org.pl/ifis

dowych, przyjętych w Bernie w 1906 r. o zakazie pracy nocnej kobiet, zatrudnionych w przemyśle, oraz o zakazie używania fosforu białego (żółtego) przy wyrobie zapałek.

DZIAŁ II-gi.

ZASADY OGÓLNE.

ARTYKUŁ 427.

Wysokie Strony Kontraktujące w uznaniu, że dobrobyt fizyczny, moralny i umysłowy pracowników przemysłowych jest rzeczą zasadniczą z punktu widzenia międzynarodowego, ustanowiły dla osiągnięcia tego podniosłego celu stały, przewidziany w Dziale I, mechanizm, związany z organizacją Ligi Narodów.

Uznają one, że różnice klimatu, obyczajów i zwyczajów, warunków ekonomicznych i tradycji przemysłowych czynią trudnym do osiągnięcia natychmiastowe i bezwzględne ujednostajnienie warunków pracy. W przeświadczeniu jednak, że praca nie powinna być uważana poprostu za przedmiot handlu, sądzą, iż istnieją pewne metody i zasady, regulujące warunki pracy, o których zastosowanie, o ile tylko pozwalają na to specjalne ich warunki, starać się winne wszystkie społeczeństwa przemysłowe.

Z pośród tych metod i zasad Wysokie Strony Kontraktujące uważają za szczególnie ważne i pilne punkty następujące:

1) Powyżej wygłoszoną zasadę naczelną, że praca nie powinna być uważana poprostu za towar lub przedmiot handlu.

2) Prawo zrzeszania się zarówno pracowników, jak przedsiębiorców dla wszelkich celów, nieprzeciwnych prawu.

http://rcin.org.pl/ifis

contraires aux lois, aussi bien pour les salariés que pour les employeurs.

3. Le payement aux travailleurs d'un salaire leur assurant un niveau de vie convenable tel qu'on le comprend dans leur temps et dans leur pays.

4. L'adoption de la journée de huit heures ou de la semaine de quarante-huite heures comme but à atteindre partout où il n'a pas encore été obtenu.

5. L'adoption d'un repos hebdomadaire de vingt-quatre heures au minimum, qui devrait comprendre le dimanche toutes les fois que ce sera possible.

6. La suppression du travail des enfants et l'obligation d'apporter au travail des jeunes gens des deux sexes les limitations nécessaires pour leur permettre de continuer leur éducation et d'assurer leur développement physique.

7. Le principe du salaire égal, sans distinction de sexe, pour un travail de valeur égale.

8. Les règles édictées dans chaque pays au sujet des conditions du travail devront assurer un traitement économique équitable à tous les travailleurs résidant légalement dans le pays.

9. Chaque État devra organiser un service d'inspection, qui comprendra des femmes, afin d'assurer l'application des lois et règlements pour la protection des travailleurs.

Sans proclamer que ces principes et ces méthodes sont ou complets, ou définitifs, les Hautes Parties Contractantes sont d'avis qu'ils sont propres à guider la politique de la Société des Nations et que s'ils sont adoptés par les communautés industrielles qui sont membres de la Société des Nations, et s'ils sont maintenus intacts dans la pratique par un corps approprié d'inspecteurs, ils répandront des bienfaits permanents sur les salariés du monde.

---

http://rcin.org.pl/ifis

3) Płacenie pracownikom zarobku, zapewniającego im poziom życia przyzwoitego podług pojęć danego kraju i danego czasu.

4) Uznanie ośmiogodzinnego dnia lub 48-godzinnego tygodnia pracy, jako cel postawiony wszędzie, gdzie nie został on jeszcze osięgnięty.

5) Uznanie wypoczynku tygodniowego conajmniej 24-godzinnego, który, o ile tylko jest to możliwe, powinien przypadać na dzień niedzielny.

6) Zniesienie pracy dzieci i zobowiązanie się do wprowadzenia do pracy młodzieży płci obojga takich udogodnień, któreby pozwoliły im na dalsze kształcenie się i zapewniały możność rozwoju fizycznego.

7) Zasada jednakowej, bez względu na płeć, płacy za pracę jednakowej wartości.

8) Przepisy, wydane w każdym kraju w przedmiocie warunków pracy, powinne zapewnić sprawiedliwe wynagrodzenie wszystkim pracownikom prawnie w kraju przebywającym.

9) Każde Państwo winno zorganizować urząd inspekcyjny, w którego skład wejdą kobiety i którego zadaniem będzie czuwanie nad przestrzeganiem ustaw i przepisów o ochronie pracujących.

Nie twierdząc, jakoby zasady te i metody były czy to wyczerpujące, czy ostateczne, Wysokie Strony Kontraktujące są zdania, iż zasady te i metody nadają się do kierowania polityką Ligi Narodów i że przyjęcie ich w społeczeństwach przemysłowych, będących członkami Ligi Narodów, oraz utrzymanie ich w całej czystości w praktyce, dzięki odpowiedniemu zespołowi inspektorów, zleje trwałe dobrodziejstwa na pracowników świata.

http://rcin.org.pl/ifis

SPIS RZECZY.

I. Konferencja pokojowa w Paryżu. — Zarys historyczny Międzynarodowego Ustawodawstwa Pracy. — Komisja Pracy w Paryżu. — Stosunek Polski do Międzynarodowego Ustawodawstwa Pracy 1

II. Sprawozdanie przedstawione Konferencji Pokojowej (Conference des Preliminaires de Paix) przez Komisję Międzynarodowego Ustawodawstwa Pracy 17

Załącznik 1. Projekt konwencji w sprawie organu dla Międzynarodowego Ustawodawstwa Pracy 37

Załącznik 2. Projekt artykułów, zaproponowanych do włączenia do warunków pokojowych 55

III. Traktat pokojowy między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Stowarzyszonemi a Niemcami, podpisany w Wersalu 28 czerwca 1919 roku. Część XIII. Praca (tekst oryginalny francuski i przekład polski) . . 57

http://rcin.org.pl/ifis

http://rcin.org.pl/ifis

WYDAWNICTWA SEKCJI OCHRONY PRACY MINISTERSTWA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ.

	Mk.
Bornsteinowa M., dr. Płace i ruchy robotnicze w Warszawie w roku 1917 i 1918 na tle czynności niemieckiej komisji płac. Warszawa, 1919	3.—
Daszyńska-Golińska Z., dr. Przyczynki do kwestji robotniczej w Polsce. Warszawa, 1920	6.—
Grabowski E. Zarys stastystyki pracy. Warszawa, 1919	10.50
Przepisy bezpieczeństwa dla urządzeń elektrycznych o napięciu do 250 woltów. Warszawa, 1919 . .	4.—
Ustawa o pracy w przemyśle. Warszawa, 1919 *(na wyczerpaniu)*	4.—

W DRUKU:

Daszyńska-Golińska Z., dr. Essays on Industrial Labour in Poland, translated from the Polish by Dr. A. C. E. Bassalik de Vries.

Législation ouvrière de l'État Polonais. Rapport présenté à la Conférence Internationale du Travail à Washington par la Delegation de la République Polonaise.

Labour Legislation of the State of Poland. Report presented at the International Labour Conference at Washington by the Delegation of the Polish Republic.

http://rcin.org.pl/ifis